

Powiat Krakowski

Program opieki nad zabytkami
Powiatu Krakowskiego
na lata 2023-2026
Sprawozdanie za okres 2023-2024

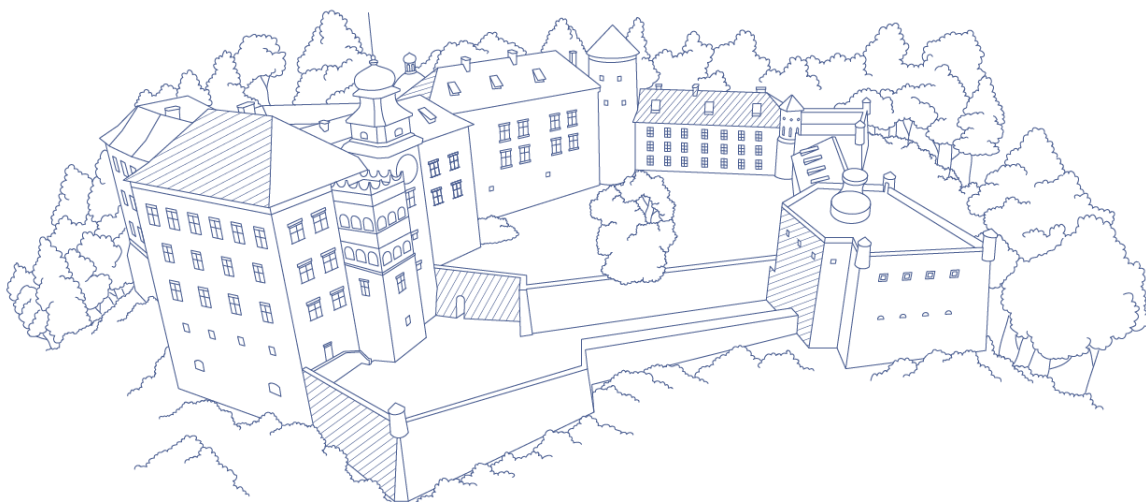
Przygotowane przez

Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich
Starostwa Powiatowego w Krakowie

Kraków, 2025 r.

Spis treści:

Spis treści:.....	3
I. Wstęp.....	4
II. Formalno-prawne uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami	6
III. Cele i zadania Powiatowego programu opieki nad zabytkami na lata 2023–2026, monitoring 2023–2024.....	14
IV. Działania w latach 2023 – 2024	21
2024 rok:.....	47
V. Fundusze pozyskane ze środków zewnętrznych na zadania związane z opieką nad zabytkami w latach 2023–2024.....	50
VI. Wyniki ewaluacji – mierniki.....	55
VII. Analiza przeprowadzonej ankiety.....	60
VII. Podsumowanie	63

I. Wstęp

W oparciu o art. 87 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1292) – dalej: ustawa, uchwałą Nr XLIX/516/2023 z dnia 25 stycznia 2023 r. Rada Powiatu w Krakowie przyjęła „Powiatowy program opieki nad zabytkami na lata 2023–2026”.

Zadania i kompetencje samorządu powiatowego w zakresie dbałości o spuściznę kulturową reguluje ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz. U. z 2024 r., poz. 107), która zawiera generalną zasadę, iż powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym m.in. w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Opracowany Program miał na celu:

- 1) uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- 2) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- 3) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- 4) podejmowanie zadań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- 5) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- 6) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Program, jako dokument strategiczny ma ukierunkować i zoptymalizować działania w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, w szczególności zabytków nieruchomych i ruchomych, jako elementów o kluczowym znaczeniu dla popularyzacji

historii i kultury regionu, ustosunkować się do zmian funkcji, jaką aktualnie może pełnić zabytek, zaznaczyć działania w zakresie przemiany świadomości społeczeństwa w kwestii ochrony zabytków i wyznaczyć dziedzictwu istotną funkcję w życiu zbiorowym, wspierając kreatywność mieszkańców regionu w zakresie promocji folkloru, sztuki ludowej, rzemiosła artystycznego, rozwoju inicjatyw lokalnych w dziedzinie ochrony materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Realizując obowiązek wynikający z art. 87 ust. 5 ustawy Zarząd Powiatu w Krakowie przedstawia sprawozdanie z realizacji Programu za okres dwóch lat tj. 2023-2024. W sprawozdaniu tym omówiono cele i zadania programu oraz ujęto najistotniejsze działania podjęte w celu ochrony dziedzictwa kulturowego, realizowane na terenie powiatu krakowskiego. Odrębnie przedstawiono wysokość funduszy pozyskanych ze środków zewnętrznych na zadania związane z opieką nad zabytkami w latach 2023-2024 oraz wyniki ewaluacji.

Ostatnia część sprawozdania przedstawia ogólną analizę zebranych z 17 gmin powiatu krakowskiego informacji na ten temat.

II. Formalno–prawne uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami

Podstawowym dokumentem regulującym ochronę zabytków jest Konstytucja RP. Ochrona dziedzictwa kulturowego jest obowiązkiem Państwa i każdego obywatela RP, zadeklarowanym w art. 5, art. 6 ust. 1 i art. 86 Konstytucji RP. Ponadto w polskim ustawodawstwie zagadnienia związane z zabytkami regulują następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1292),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 107)
- ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1145 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 725 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1130),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 54 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1336),
- ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U.z 2024 r. poz. 87),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491)
- ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 385),
- ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2393),

- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. Nr 30, poz. 259),
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 81),
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1388 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. Nr 212, poz. 2153),
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 12 maja 2004 r. w sprawie odznaki "Za opiekę nad zabytkami" (Dz. U. Nr 124, poz. 1304 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 kwietnia 2011 r. w sprawie wywozu zabytków za granicę (Dz. U. Nr 89, poz. 510),
- rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 1 kwietnia 2024 r. w sprawie nagród za odkrycie lub znalezienie zabytków archeologicznych
- rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 56),
- rozporządzenie Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz. U. z 2023 r., poz. 2425 z późn. zm.).

Ochrona i opieka nad zabytkami realizowana jest również następującymi dokumentami:

- Dokumenty krajowe

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), zwana „SOR”, została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. Jest to aktualizacja Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r.

Zadania powiązane z obszarem ochrony zabytków zostały uwzględnione w następujących obszarach:

1. Obszar e-państwo – kierunek interwencji:

- Budowa i rozwój e-administracji – orientacja administracji państwowej na usługi cyfrowe.

Wyznaczony projekt strategiczny: Digitalizacja i rozwój kultury cyfrowej – kontynuacja procesów związanych z digitalizacją, przechowywaniem i udostępnianiem różnego typu zasobów dziedzictwa cyfrowego w Polsce (muzealnych, bibliotecznych, archiwalnych, audiowizualnych i zabytków), w tym do celów ponownego wykorzystywania, w ramach którego digitalizację należy rozumieć jako nowoczesną formę konserwacji i zabezpieczania najcenniejszych zasobów kultury.

2. Kapitał ludzki i społeczny – kierunek interwencji:

- Wzmocnienie roli kultury dla rozwoju gospodarczego i spójności społecznej.

Działania do 2030 r.:

- Ochrona i promocja dziedzictwa narodowego – wykorzystanie potencjału dziedzictwa dla wzmocnienia kapitału społecznego oraz poczucia tożsamości i wspólnoty; inwestycje w dziedzictwo narodowe (dobra kultury, nauki i sztuki, zabytki, rozwój sieci muzeów, wspieranie i promocja dziedzictwa kulturowego wpisanego na listę światowego dziedzictwa UNESCO).
- Wzmocnianie tożsamości, poczucia wspólnoty i więzi międzypokoleniowych, poprzez uczestnictwo i zwiększanie dostępu do instytucji i dzieł kultury na wszystkich poziomach funkcjonowania wspólnoty (lokalnym, regionalnym, narodowym), likwidacja „białych plam” w dostępie do kultury.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030 (dalej: „SRKS”), zwana „SRKS”, została przyjęta uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. To kontynuacja i aktualizacja Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020. SRKS jest jednym z instrumentów realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Realizacja tego celu odbywa się przez wdrażanie kierunków interwencji zaplanowanych do realizacji w trzech zasadniczych obszarach, których kluczowe znaczenie znajduje również odzwierciedlenie w nowym podtytule SRKS: współdziałanie, kultura, kreatywność tj.:

- obszar 1: Współdziałanie – społeczeństwo obywatelskie,
- obszar 2: Kultura – tożsamość i postawy obywatelskie,
- obszar 3: Kreatywność – potencjał kulturowy i kreatywny.

- Dokumenty wojewódzkie

Przy sporządzaniu PONZ omówiono uwarunkowania zewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego Powiatu Krakowskiego wynikające z dokumentów na poziomie wojewódzkim: Wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025, Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”, Programu Strategicznego Dziedzictwo i Przemysły Czasu Wolnego, Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego.

PONZ jest zgodny z celami, zasadami i kierunkami wyznaczonymi w dokumentach.

Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025

Wojewódzki program opieki nad zabytkami w Małopolsce na lata 2022-2025 został przyjęty uchwałą nr LVI/800/22 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 4 lipca 2022 r.

Program obejmuje obszar województwa małopolskiego w jego administracyjnych granicach i stanowi naturalną kontynuację wcześniejszych dokumentów programowych.

Dokument wyznacza priorytety i kierunki działań, które powinny być odniesieniem dla innych programów i projektów realizowanych przez interesariuszy działających na rzecz dziedzictwa kulturowego regionu, dając impuls do współpracy i budowania regionalnej sieci dla zintegrowanych, spójnych i kompletnych działań na rzecz krajobrazu kulturowego Małopolski.

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030”

Strategia Rozwoju Województwa „Małopolska 2030” została przyjęta uchwałą nr XXXI/422/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 17 grudnia 2020 roku. Jest to aktualizacja Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020 (SRWM 2011-2020).

Strategia stanowi przejaw woli samorządowych władz regionalnych do dalszego wzmacniania pozycji samorządu województwa jako koordynatora i animatora działań rozwojowych podejmowanych w przestrzeni regionalnej. Kierunki polityki w nim opisane składają się na interwencję publiczną, która zakłada harmonijny rozwój, zarówno w sferze społecznej, gospodarczej i środowiskowej, całej Małopolski, przy wykorzystaniu potencjałów terytorialnych i likwidacji barier rozwojowych poszczególnych jej obszarów (rozwój terytorialnie zrównoważony).

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Małopolskiego został przyjęty uchwałą nr XLVII/732/18 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 26 marca 2018r.

Plan zagospodarowania przestrzennego jest podstawowym instrumentem regionalnej polityki przestrzennej, której kształtowanie i prowadzenie należy do zadań samorządu województwa. Podstawowym zadaniem planu jest określenie celów, zasad oraz kierunków gospodarowania przestrzenią województwa, stanowiące rozwinięcie długofalowej polityki regionalnej.

- Dokumenty Powiatu Krakowskiego

Uchwała dotycząca przyjęcia PONZ podjęta przez Powiat obowiązuje na terytorium całego powiatu – wszystkich gmin wchodzących w jego skład. Dlatego poszczególne gminy znajdujące się na obszarze powiatu krakowskiego opracowując własne dokumenty strategiczne i planistyczne o charakterze gminnym, powinny przeanalizować i wziąć pod uwagę zapisy i działania dotyczące dziedzictwa kulturowego w powiecie zawarte w PONZ.

Obowiązującymi dokumentami powiatowymi są: Strategia Rozwoju Powiatu Krakowskiego na lata 2021-2030 „Powiat Krakowski 2030”, Powiatowy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Krakowskiego, Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Krakowskiego na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025 oraz programy współpracy Powiatu Krakowskiego z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, które zostały omówiony poniżej.

- Regulacje ogólne

Podstawę prawną ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce stanowi ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (zwana dalej ustawą).

Zawartość ustawy określa art. 1, na którą składają się w szczególności: przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków i opieki nad nimi, zasady tworzenia krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz finansowania prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach, a także organizację organów ochrony zabytków. W art. 3 zdefiniowane zostały podstawowe pojęcia stosowane w ustawie, tj.:

- zabytku, w tym: ruchomego, nieruchomego i archeologicznego,
- instytucji kultury wyspecjalizowanej w opiece nad zabytkami,
- prac: konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych,
- badań: konserwatorskich, architektonicznych i archeologicznych,
- historycznego układu: urbanistycznego i ruralistycznego,
- historycznego zespołu budowlanego,
- krajobrazu kulturowego,
- otoczenia zabytku.

Ustawa szczegółowo określa na czym polega ochrona i opieka nad zabytkami. Art. 4 ustawy wskazuje, że ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działania mające na celu:

- zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,
- zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,
- udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,
- przeciwdziałanie kradzieży, zaginięcie lub nielegalny wywóz zabytków za granicę,
- kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,
- uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska”.

Art. 5 ustawy określa w sposób otwarty pojęcie sprawowania przez właściciela lub posiadacza zabytku opieki nad nim, który polega w szczególności na zapewnieniu warunków:

- naukowego badania i dokumentowania zabytku,
- prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,
- zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,
- popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

W art. 6 ustawy określono trzy typy zabytków podlegających ochronie i opiece bez względu na stan ich zachowania. Są to następujące kategorie zabytków:

- zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - krajobrazami kulturowymi,
 - układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - dziełami architektury i budownictwa,
 - dziełami budownictwa obronnego,
 - obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - cmentarzami,
 - parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytki ruchome będące, w szczególności:
 - dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
 - kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
 - numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
 - wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz

maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,

- materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach,
- instrumentami muzycznymi,
- wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - cmentarzyskami,
 - kurhanami,
 - reliktnami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

- Formy ochrony zabytków

Ustawa w art. 7 określa formy ochrony zabytków tj.:

- wpis do rejestru zabytków;
- wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
- uznanie za pomnik historii;
- utworzenie parku kulturowego;
- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

III. Cele i zadania Powiatowego programu opieki nad zabytkami na lata 2023–2026, monitoring 2023–2024

Plan operacyjny

Plan operacyjny Powiatowego programu opieki nad zabytkami Powiatu Krakowskiego na lata 2023 – 2026 składa się z następujących elementów:

- cele programu,
- priorytetowe działania,
- zadania do realizacji.

Cele i priorytetowe działania Programu

Przepis zawarty w art. 87 ustawy zobowiązuje zarząd powiatu do przygotowania powiatowego programu ochrony i opieki nad zabytkami, który przyjęty zostaje do realizacji na mocy uchwały rady powiatu. Program taki przygotowuje się w okresach czteroletnich, przy czym co dwa lata od jego uchwalenia przeprowadza się ocenę jego realizacji. Program ochrony i opieki nad zabytkami w części realizacyjnej powinien – zgodnie z art. 87 ust. 2 wyżej wymienionej ustawy – obejmować zadania realizujące 6 celów. Są to w szczególności:

- uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;

- określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Zważywszy na wyżej wymienione cele ustawowe, w okresie 2023–2024 Powiat Krakowski miał realizować dwa cele główne i cztery priorytetowe kierunki działań.

Cele główne	Priorytetowe kierunki działań
Zapewnienie skutecznej ochrony i opieki nad zabytkami powiatu krakowskiego	1. Intensyfikacja ochrony i opieki nad zabytkami Powiatu Krakowskiego 2. Zwiększanie zdolności Powiatu do zarządzania ochroną i opieką nad zabytkami
Promocja dziedzictwa kulturowego powiatu krakowskiego	1. Umacnianie poczucia tożsamości lokalnej 2. Wykorzystanie zasobu zabytków dla rozwoju powiatu krakowskiego

Cele, priorytetowe działania i zadania do realizacji w ramach Powiatowego programu opieki nad zabytkami Powiatu Krakowskiego na lata 2023 – 2026 zostały zebrane w formie tabelarycznej. Każdemu celowi przyporządkowane zostały priorytetowe kierunki działań. Z kolei każdemu z nich przyporządkowano zestaw zadań do realizacji w okresie obowiązywania Programu.

CEL I	ZAPEWNIENIE SKUTECZNEJ OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU KRAKOWSKIEGO
Priorytetowe działania	Intensyfikacja ochrony i opieki nad zabytkami powiatu krakowskiego
Zadania	Podjęcie działań w celu stworzenia z gminami powiatu bazy wiedzy o dziedzictwie lokalnym w wybranych kategoriach (przykładowo z podziałem na: zabytki nieruchome, zabytki ruchome, muzealia, archiwalia i zasób biblioteczny, krajobraz kulturowy, dziedzictwo niematerialne) docelowo bazy dla powiatu krakowskiego.
	Określenie szczególnych z punktu widzenia dziedzictwa kulturowego powiatu kryteriów ochrony zabytków w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska (np. poprzez opiniowanie planów zagospodarowania przestrzennego)
	Monitorowanie stanu dziedzictwa i jego zagrożeń (m. in. poprzez działania służb, inspekcji i straży, jednostek organizacyjnych powiatu oraz wydziałów Starostwa Powiatowego)

	Prowadzenie okresowych kontroli stanu zachowania obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków stanowiących własność powiatu, w celu wytypowania najbardziej zagrożonych wymagających niezbędnych remontów, na tej podstawie opracowanie planu remontu
	Utrzymanie obiektów zabytkowych we właściwym stanie technicznym i estetycznym oraz prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych, stanowiących własność powiatu
	Promowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego m.in. poprzez wpisanie ich na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego (np. obrzędy świąteczne – grupa kolędnicza Herody z Zielonek, umiejętności związane z rzemiosłem tradycyjnym)
	Wspieranie powstawania i rozwoju regionalnych izb pamięci
	Kontynuacja zadania – przyznawania dotacji na konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy kapliczkach wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków oraz poszerzenie zakresu dotacji o zabytki ruchome i nieruchome
Priorytetowe działania	Zwiększanie zdolności Powiatu do zarządzania ochroną i opieką nad zabytkami
Zadania	Opieka nad folklorem i sztuką ludową oraz zabytkami sztuki niematerialnej, w tym zwiększenie środków na wsparcie realizacji zadań przez NGO i we współpracy Powiatu z NGO
	Wzrost udziału wydatków na ochronę i opiekę nad zabytkami w budżecie powiatu co najmniej raz na 2 lata na podstawie analizy potrzeb
	Podejmowanie działań o uzyskanie środków zewnętrznych na ochronę zabytków będących własnością Powiatu (m.in. nadawanie nowych funkcji społecznych i kulturowych obiektom zabytkowym powiatu)
	Wspieranie działań związanych z umieszczaniem na obiekcie zabytkowym nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków, znaku informującego o tym, że zabytek ten podlega ochronie.
	Stały monitoring oraz aplikowanie o środki z programów wspierających rewitalizację obiektów zabytkowych oraz ochronę dziedzictwa kulturowego.

CEL II	PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU KRAKOWSKIEGO
Priorytetowe działania	Umacnianie poczucia tożsamości lokalnej
Zadania	Wspieranie wydawnictw obejmujących zagadnienia związane z historią miejscowości leżących na terenie powiatu
	Stworzenie monografii regionu krakowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem stroju, muzyki i tradycji (we współpracy m.in. z uczelniami, muzeami itp.)
	Wspieranie inicjatyw indywidualnych i społecznych związanych z opieką nad dziedzictwem niematerialnym powiatu (tj. zwyczaje, tradycje, obrzędy, przedmioty, narzędzia itp.) oraz ich gromadzeniem, opracowaniem, udostępnianiem i upowszechnianiem, np. poprzez monografie, wydawnictwa, publikacje poświęcone dziedzictwu kulturowemu Powiatu – uwzględnienie/uwypuklenie tej aktywności w konkursach grantowych/dotacyjnych powiatu
	Upowszechnianie wiedzy o dziedzictwie kulturowym powiatu, a w szczególności o szczególnych osiągnięciach osób i innych podmiotów w obszarze opieki nad zabytkami i wnioskowanie o nadanie im odznaki „Za opieką nad zabytkami”
	Wzmocnienie edukacji w zakresie dziedzictwa kulturowego i jego ochrony szczególnie dla młodzieży ze szkół powiatowych i gminnych
	Promocja i upowszechnianie pełnienia funkcji społecznego opiekuna zabytków wśród społeczności powiatu – stworzenie mapy opiekunów
	Wsparcie prac o charakterze edukacyjnym, naukowym, popularyzatorskim itp. w zakresie dziedzictwa kulturowego powiatu krakowskiego (np. poprzez porozumienie z uczelniami), a także prac historycznych i publikacji o historii lokalnej

Priorytetowe działania	Wykorzystanie zasobu zabytków dla rozwoju powiatu krakowskiego
Zadania	Wspieranie i rozwijanie platform cyfrowych informacji przestrzennych udostępniających informacje o zabytkach na mapach cyfrowych
	Przygotowanie projektów aplikacyjnych (dofinansowania) na rozwój niematerialnego dziedzictwa kulturowego w oparciu o istniejące obiekty zabytkowe i nadawanie im nowych funkcji użytkowych służących integracji społecznej i rozwojowi tożsamości lokalnej oraz gospodarki
	Wspieranie rozwoju turystyki kulturowej we współpracy z gminami powiatu i Gminą Miejską Kraków

	Rozwój inicjatyw społecznych i gospodarczych wykorzystujących, upowszechniających i promujących dziedzictwo kulturowe i zabytki powiatu krakowskiego
	Wspieranie lokalnych produktów kulturowych
	Prowadzenie aktywnego marketingu dziedzictwa kulturowego, przy wykorzystaniu programów grantowych Powiatu
	Stworzenie i wprowadzenie innowacyjnego rozwiązania technologicznego w postaci aplikacji poświęconej zabytkom położonym na terenie powiatu krakowskiego (projekt „Stworzenie i wprowadzenie innowacyjnego rozwiązania technologicznego w postaci aplikacji poświęconej zabytkom położonym na terenie powiatu krakowskiego”)

Poza wyżej wymienionymi zadaniami planowane były w najbliższych latach działania, renowacje, konserwacje i remonty obiektów zabytkowych:

1. Prace zmierzające do złożenia wniosków o dotacje na remont/konserwację zabytkowych kapliczek w ramach programu „Kapliczki Małopolski_2022”. Biuro Strategii i Rozwoju przygotowało wnioski na zadania:
 - 1.1 „Przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkowej kapliczce w miejscowości Krzeszowice, osiedle Czatkowice (gmina Krzeszowice)”. Koszt zadania – 46 040,00 zł, w tym wnioskowana kwota dofinansowania 27 624,00 zł, ze środków Powiatu Krakowskiego – 18 416,00 zł.
 - 1.2 „Przeprowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich przy kapliczce Matki Boskiej Różańcowej w miejscowości Chorowice (gmina Mogilany)”. Koszt zadania – 43 400,00 zł, w tym wnioskowana kwota dofinansowania 26 040,00 zł, ze środków Powiatu Krakowskiego 17 360,00 zł.
2. W zakresie remontów/konserwacji zabytkowych kapliczek - remont przynajmniej jednej kapliczki w roku (usytuowanej na terenie Powiatu Krakowskiego, co do której Powiat Krakowski posiada tytuł własności lub równoważny).
3. W ramach uruchomionego w 2021 r. programu „Kapliczki Powiatu Krakowskiego” - utrzymanie wsparcia w postaci corocznych dotacji z budżetu Powiatu Krakowskiego dla podmiotów zewnętrznych (posiadających tytuł prawny do danej kapliczki) w zakresie prac remontowych/konserwatorskich przy zabytkowych kapliczkach.
4. Dom Pomocy Społecznej w Więckowicach – remont elewacji spichlerza w DPS w Więckowicach.

5. Zespół dworsko-parkowy w Sieborowicach – zmiana użytkowania, wymiana instalacji, prace konserwatorskie.
6. Budynek do obsługi osób niepełnosprawnych budynek ul. Przy Moście 1 – wykonanie systemu ogrzewania, klimatyzacji i wentylacji oraz dostosowanie części pomieszczeń przyziemia budynku.
7. Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka w Czernichowie:
 - przebudowa budynku „Siłowni” wraz z adaptacją na gabinet weterynaryjny, wykorzystywany do celów edukacyjnych,
 - przebudowa budynku stodoły na stajnię wraz z przebudową i remontem budynków gospodarczych i spichlerza,
 - przebudowa budynku stodoły na stajnię wraz z przebudową i remontem budynków gospodarczych i spichlerza,
 - budowa podnośnika windowego pionowego z szybem oraz pochylni składanej,
 - remonty zabytkowego budynku garaży i budynku mieszkalnego, tzw., Dom Nauczyciela,
 - prace mające na celu poprawę stanu drzewostanu zabytkowego parku.
8. Dom Pomocy Społecznej w Owczarach – przeprowadzenie remontu dachu i elewacji budynku gospodarczego.
9. Dom Pomocy Społecznej w Więckowicach:
 - kontynuacja przebudowy zabytkowego budynku – magazynu gospodarczego,
 - remont elewacji budynku zabytkowego spichlerza,
 - remont budynku zabytkowej dozorcówki, remont elewacji dawnej wozowni.
10. Liceum Ogólnokształcące w Krzeszowicach – konserwacja okien i drzwi w budynku szkoły.
11. Zespół Pałacowy w Piekarach – prace naprawcze i zabezpieczające dachy budynków, m.in. stajni i stodoły.

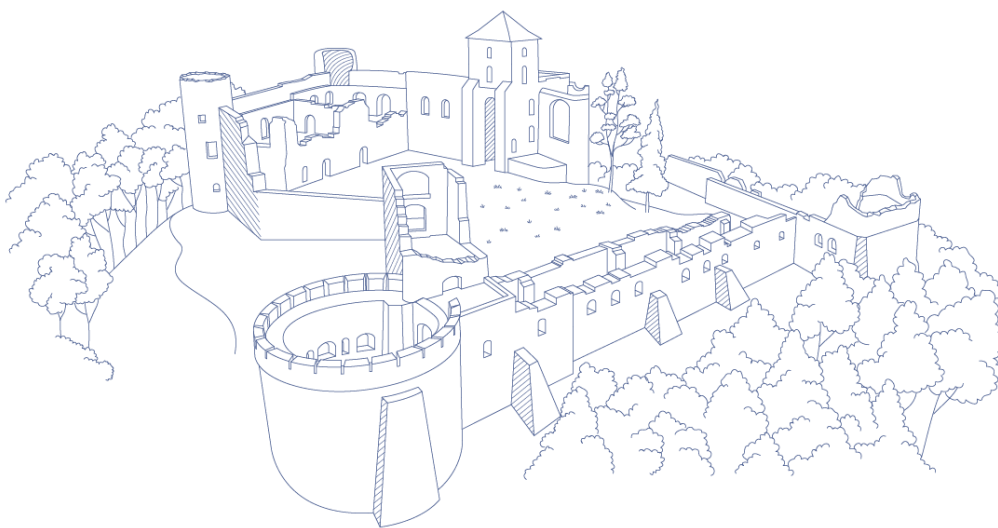
Monitoring i ewaluacja

Powiatowy program opieki nad zabytkami Powiatu Krakowskiego na lata 2023 – 2026 przewiduje prowadzenie jego monitoringu i ewaluacji na podstawie rzetelnych informacji spływających od komórek i jednostek organizacyjnych do Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich.

Poniżej przedstawiono zestaw mierników syntetycznych, pozwalających ocenić stopień realizacji Programu. Zestaw mierników opracowany został na poziomie priorytetowych działań.

CEL I	ZAPEWNIENIE SKUTECZNEJ OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU KRAKOWSKIEGO
Priorytetowe działania	Intensyfikacja ochrony i opieki nad zabytkami powiatu krakowskiego
Mierniki	Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków
	Liczba obiektów wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa
	Ilość wpisów elementów dziedzictwa z terenu powiatu na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego
	Jakie działania podjęto w celu utworzenia bazy o zabytkach powiatu, z kim współpracowano
	Jakie działania zrealizowano w celu monitorowania stanu dziedzictwa i jego zagrożeń, dla jakich obiektów stanowiących własność Powiatu Krakowskiego, czy były potrzebne kontrole, z kim współpracowano
	Ilość przeprowadzonych kontroli stanu zachowania obiektów stanowiących własność Powiatu Krakowskiego, wyniki kontroli, czy i ile wytypowano obiektów do przeprowadzenia remontów, gdzie je zaplanowano i przeprowadzono, wartość zaplanowanych i poniesionych środków
	Gdzie i jak promowano niematerialne dziedzictwo kulturowe, czy dokonano wpisu na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego obiektów z terenu Powiatu Krakowskiego
	Forma wsparcia izb pamięci – wysokość przeznaczonych na ten cel środków
	Ilość złożonych wniosków o dotację kapliczek, wysokość przyznanych dotacji, dla ilu obiektów
Priorytetowe działania	Zwiększanie zdolności Powiatu do zarządzania ochroną i opieką nad zabytkami
Mierniki	Liczba i wartość dofinansowania obiektów zabytkowych objętych wsparciem zewnętrznym
	Wartość wsparcia udzielonego z budżetu Powiatu NGO na realizację Programu
	Czy i na jakie działania związane z zarządzaniem zabytkami pozyskano środki zewnętrzne oraz w jakiej wysokości

CEL II	PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU KRAKOWSKIEGO
Priorytetowe działania	Umacnianie poczucia tożsamości lokalnej
Mierniki	Liczba inicjatyw indywidualnych i społecznych wspieranych przez powiat związanych z opieką nad dziedzictwem niematerialnym powiatu
	Liczba Społecznych Opiekunów Zabytków
Priorytetowe działania	Wykorzystanie zasobu zabytków dla rozwoju powiatu krakowskiego
Mierniki	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji oraz nakłady finansowe ponoszone na te działania
	Liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć oraz nakłady poniesione na działania w zakresie dziedzictwa kulturowego
	Jakie działania zrealizowano w ramach projektu „Stworzenie i wprowadzenie innowacyjnego rozwiązania technologicznego w postaci aplikacji poświęconej zabytkom położonym na terenie powiatu krakowskiego”.

IV. Działania w latach 2023 – 2024

Ochrona i kształtowanie kulturowego obrazu Powiatu - zasoby materialne

Dziedzictwo kulturowe stanowi naturalny kapitał dla rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków, jest także naturalną podstawą dla wzmacniania tożsamości społecznej, dlatego też ochrona posiadanego dziedzictwa stanowi o całości obrazu Powiatu.

Jednostkom samorządów została powierzona zarówno ochrona zabytków jak również troska o zachowanie krajobrazów kulturowych i tożsamości regionalnej. Jedną z form prawnych opieki nad zabytkami jest wpis do rejestru zabytków. Znaczenie rejestru zabytków podkreśla fakt przypisania kompetencji do skreśleń zabytków z rejestru wyłącznie ministrowi, właściwemu do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, z zastrzeżeniem spełnienia ustawowych przesłanek.

Poniższa tabela obrazuje ogólną liczbę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków z powiatu krakowskiego z podziałem wg rodzaju oraz ich rozmieszczenie w poszczególnych gminach.

Tabela 1. Ilość zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, rozmieszczonych w gminach powiatu krakowskiego - stan na czerwiec 2024 r.

Gmina	Liczba zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków	Zabytki kościelne	Zespoły pałacowe, dworskie	Domy	Cmentarze	Inne
Czernichów	9	6	2	0	0	1
Igołomia-Wawrzeńczyce	5	3	2	0	0	0
Iwanowice	6	4	1	0	0	1
Jerzmanowice-Przegonia	4	4	0	0	0	0
Kocmyrów-Luborzyca	15	4	10	0	1	0
Krzeszowice	35	10	6	3	0	16

Liszki	10	4	5	0	1	0
Michałowice	9	3	5	1	0	0
Mogilany	9	2	6	0	0	1
Skała	28	6	5	13	0	4
Skawina	21	6	6	4	0	5
Słomniki	13	6	4	0	0	3
Sułoszowa	4	1	1	1	0	1
Świątniki Górne	2	1	0	1	0	0
Wielka Wieś	10	4	3	1	0	2
Zabierzów	16	3	6	1	0	6
Zielonki	11	2	4	0	0	5
Suma	207					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji zawartych rejestrze zabytków nieruchomych na stronie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków

Wśród licznych zabytków architektury i budownictwa znajdujących się w granicach Powiatu Krakowskiego są także zabytki o znaczeniu ponadregionalnym. Liczne dzieła budownictwa rezydencjonalnego, zamki, pałace, dwory wraz z dopełniającymi je pod względem kompozycyjnym założeniami parkowymi i zapleczem funkcjonalnym w postaci zabudowy gospodarczej prezentują minione epoki. Do najcenniejszych zespołów pałacowych należą dzieła klasycyzmu w Igołomi i Niedźwiedziu, historyzmu w Krzeszowicach, Balicach, Kryspinowie i Piekarach. Do najpiękniejszych parków należą zespoły zieleni komponowanej przy rezydencjach w Krzeszowicach, Mogilanach i Balicach oraz parki zdrojowe w Ojcowie i w Krzeszowicach. Do rejestru zabytków nieruchomych Województwa Małopolskiego został wpisany nowy obiekt z terenu Powiatu Krakowskiego: Kaplica w Jeziorzanach, gm. Liszki [A-1668/M].

Na stan zachowania substancji zabytkowej mają wpływ różne czynniki, m. in. prawo własności, akceptacja społeczna, źródła i zakres finansowania, organizacja działań, skuteczność nadzoru konserwatorskiego i egzekucja przepisów w zakresie ochrony zabytków. Samorząd powiatowy może oddziaływać szczególnie w zakresie kształtowania opinii społecznej, wskazywania potrzeb i możliwości działań oraz inicjowania i nadzorowania konkretnych przedsięwzięć.

Przykłady obiektów zabytkowych z terenu powiatu krakowskiego:

Dwór w Tomaszowicach

Zamek w Ojcowie

Zespół dworski w Libertowie

Pałac Radziwiłłów w Balicach

Pałac Wodzickich w Igołomi

Dwór w Konarach

Zespół klasztorny w Czernej

Kościół parafialny pw. Narodzenia NMP
w Paczółtowicach

Pałac w Piekarach

Spichlerz przy Pałacu w Piekarach

Willa Japonka

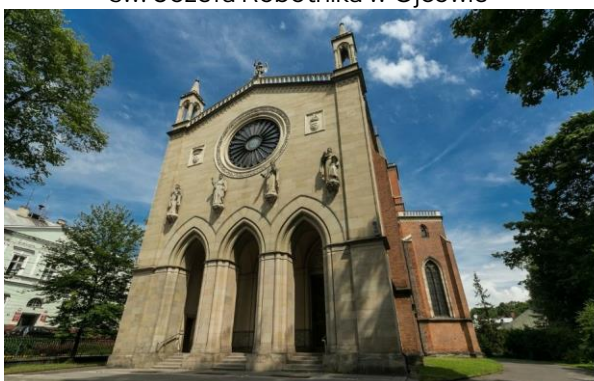
Kościół św. Bartłomieja w Morawicy

Kaplica „Na Wodzie”
św. Józefa Robotnika w Ojcowie

Zespół pałacowy w Niedzwiedziu

Kościół św. Marcina z Tours w Krzeszowicach

Kościół bł. Salomei
w Grodzisku

Sanktuarium
Najświętszego
Zbawiciela w Przegini

Źródło: Archiwum Starostwa Powiatowego w Krakowie

Powiat Krakowski, będąc właścicielem zespołów zabytkowych, jak również Starosta Krakowski reprezentujący Skarb Państwa, starają się o zachowanie wartości historycznej i zabezpieczenie stanu technicznego oraz rewaloryzację zespołów parkowych. Poniższe dane przedstawiają środki i rodzaje prac wykonanych w otoczeniu zabytków w latach 2023-2024.

Tabela 2. Prace wykonane w otoczeniu zabytków w latach 2023 - 2024

Lp.	Działania	Wydatek (w zł) 2023 r.	Wydatek (w zł) 2024 r.
1.	Posadzenie jubileuszowych Lip drobnolistnych (5 szt.) podczas obchodów XXV lecia warsztatów arteterapii Powiatu Krakowskiego na terenie parku dworskiego Domu Pomocy Społecznej w Owczarach, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A - 494	-	13 700,00
2.	Przygotowanie kompleksowej dokumentacji, która pozwoli na stopniowe prace pielęgnacyjne i nasadzeniowe, przywracające charakterze romantycznym obszaru zespołu dworsko -parkowego w Piekarach, wpisanego do rejestru zabytków pod nr A - 586/ M	90 000,00	-
Razem		90 000,00	13 700,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez jednostki organizacyjne Powiatu Krakowskiego

Zadania wymienione w tabeli nr 2 zostały wykonane na majątku będącym w dyspozycji jednostek organizacyjnych Powiatu Krakowskiego.

Poniższe tabele (nr 3 i 4) przedstawiają źródła, z których pozyskano dofinansowanie na prace zabezpieczające, konserwatorskie lub renowacyjne zabytków lub przygotowanie dokumentacji z tym związanej będących w posiadaniu Powiatu Krakowskiego lub Skarbu Państwa, wykonane w latach 2023-2024.

Tabela 3. Prace zabezpieczające, konserwatorskie lub renowacyjne zabytków będących w posiadaniu Powiatu Krakowskiego lub Skarbu Państwa wykonane w 2023 r. wraz ze wskazaniem źródła dofinansowania

Lp.	Nazwa zadania	Źródło i wartość dofinansowania	Całkowita wartość zadania (w zł)
1.	Prace remontowe i konserwatorskie spichlerza w Zespole Pałacowym w Piekarach	-	165 265,77
2.	Zabezpieczenie budynku Spichlerza w Sieborowicach przed czynnikami atmosferycznymi	-	113 900,00

3.	Wykonanie usług zabezpieczenia związanych z władaniem budynkiem nr 16 należącym do zespołu "Zawiszówka" w Ojcowie	-	18 368,82
4.	Prace rozbiórkowe budynku nr 16 należącego do Zespołu Zawiszówki w Ojcowie – wykonanie dokumentacji	-	3 000,00
5.	Zwiększenie dostępności Zespołu Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie dla osób z niepełnosprawnością ruchową	PFRON 41 365,75 zł	148 896,15
6.	Montaż paneli fotowoltaicznych na budynku internatu Zespołu Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie	Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych 172 440,20 zł	172 440,20
7.	Prace konserwatorskie i restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkowej figurze św. Floriana w Więckowicach	Województwo Małopolskie 21 000,00 zł	65 388,00
RAZEM:			687 258,94

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych z Biura Inwestycji i Remontów oraz Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 4. Prace zabezpieczające, konserwatorskie lub renowacyjne zabytków będących w posiadaniu Powiatu Krakowskiego lub Skarbu Państwa wykonane w 2024 r. wraz ze wskazaniem źródła dofinansowania

Lp.	Nazwa zadania	Źródło i wartość dofinansowania	Całkowita wartość zadania (w zł)
1.	Zabezpieczenie budynku spichlerza w Sieborowicach	-	1 500,00
2.	Zmiana sposobu użytkowania w zespole dworsko-parkowym w Sieborowicach	-	159 531,00
3.	Wykonanie ekspertyzy p.poż. dla Domu Nauczyciela w Czernichowie wraz z aktualizacją dokumentacji projektowej	-	53 505,00
4.	Przebudowa, remont i zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczo-garażowego w Czernichowie.	Rządowego Programu Odbudowy Zabytków 950 000,00 Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych 331 129,04 zł	2 209 551,69
5.	Remont Domu Nauczyciela w Czernichowie	Rządowy Program Odbudowy Zabytków 274 400,00 zł	331 340,00

6.	Przebudowa zabytkowego budynku magazynu gospodarczego w Więckowicach	PFRON 500 000,00 zł	1 313 011,14
RAZEM:			4 068 438,83

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych z Biura Inwestycji i Remontów oraz Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie

W Programie opieki nad zabytkami Powiatu Krakowskiego na lata 2023–2026 zaplanowano renowacje, konserwacje i remonty obiektów zabytkowych, których realizacja przedstawiała się następująco:

Remont/konserwacja zabytkowych kapliczek

Prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkowej figurze św. Floriana w Więckowicach (1871 r.). Projekt został zrealizowany w ramach naboru „Kapliczki Małopolski_2023”, zorganizowanego przez Samorząd Województwa Małopolskiego. W ramach zadania dokonano pełnej konserwacji techniczno-estetycznej zabytkowej figury św. Floriana znajdującej się na terenie Domu Pomocy Społecznej w Więckowicach, której autorem wraz z cokołem, jest Franciszek Michał Wyspiański, krakowski rzeźbiarz, ojciec Stanisława Wyspiańskiego.

Okres realizacji: 01.09.2023 r. – 31.12.2023 r.,

Wartość całkowita projektu: 58 500,00 zł,

Przed realizacją:

Po realizacji:

Dom Pomocy Społecznej w Owczarach – przeprowadzenie remontu dachu i elewacji budynku gospodarczego

W roku 2023 wykonano naprawę elewacji budynku głównego oraz dobudowanego szybu windowego. Koszt wykonania prac wyniósł 51 300,00 zł. Na budynku mieszkalnym (tzw. dawne czworaki) wykonano wymianę pokrycia dachowego na blacho dachówkę. Koszt pracy wyniósł 95 737,57zł.

W lipcu 2024 roku w miejscowości Owczary przeszła nawałnica, który wyrządziła wiele szkód w parku na terenie Domu Pomocy Społecznej w Owczarach. Placówka z własnych środków dokonała rewitalizacji zabytkowego parku na kwotę 6 048,00 zł, poprzez wycięcie 5 drzew oraz nasadzenie nowych przekazanych przez Powiat Krakowski.

Liceum Ogólnokształcące w Krzeszowicach – konserwacja okien i drzwi w budynku szkoły

W grudniu 2024 r. została przeprowadzona konserwacja stolarki okiennej (55 szt.) w budynku głównym Liceum Ogólnokształcącym w Krzeszowicach.

Koszt całości prac wyniósł – 35 800 zł.

Zespół Pałacowy w Piekarach – prace naprawcze i zabezpieczające dachy budynków, m.in. stajni i stodoły

W 2024 r. wykonano interwencyjne naprawy wschodniej połaci dachu na budynku stodoły na terenie zespołu dworsko-pałacowego w Piekarach, których koszt wyniósł 24 600,00 zł.

Budynek ten wpisany jest do rejestru zabytków indywidualną decyzją z dnia 29.02.1984 r. pod numerem A-484 jako zespół pałacowy w Piekarach, w skład którego wchodzi: pałac, oficyna, folwark (spichlerz z budy. gosp.), zabudowania browaru, figura MB, park.

O konieczności wykonania naprawy dachu Starosta Krakowski poinformował Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie.

Zakres prac obejmował:

- 1) uzupełnienie brakujących dachówek ceramicznych typu tarnowskiego na wschodniej połaci budynku stodoły z wykorzystaniem materiału z odzysku,
- 2) oczyszczenie konstrukcji drewnianej,
- 3) pomalowanie preparatami ogniochronnymi oraz przeciwko grzybom i insektom,
- 4) wymiana uszkodzonego fragmentu rynny dachowej.

Orientacyjna powierzchnia naprawy dachu wynosiła 50 m². Uszkodzenie dachu wynikały z czynników atmosferycznych (wichur). Koszt: 39 360,00 zł

Dom Pomocy Społecznej w Więckowicach:

- remont budynku zabytkowej dozorcówki, remont elewacji dawnej wozowni,
- kontynuacja przebudowy zabytkowego budynku – magazynu gospodarczego.

Wykonano roboty konserwacyjne elewacji zabytkowego budynku dozorcówki – portierni, chodników, bramy głównej i murów ogrodzeniowych przy ul. Słonecznej. Koszt wykonania robót wyniósł 85 295 zł.

Przebudowano zabytkowy budynek magazynu gospodarczego na terenie Domu Pomocy Społecznej w Więckowicach, który ma służyć celom rehabilitacji osób niepełnosprawnych i biurowym.

Koszt tych robót wyniósł 1 313 011,14 zł w tym środki PFRON 500 000 zł

Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Franciszka Stefczyka w Czernichowie:

- budowa podnośnika windowego pionowego z szybem oraz pochylni składanej,
- remonty zabytkowego budynku garaży i budynku mieszkalnego, tzw., Dom Nauczyciela,

Projekt – „Zwiększenie dostępności Zespołu Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie dla osób z niepełnosprawnością ruchową”:

Koszt realizacji projektu – całkowita kwota 139 718,15 zł; kwota dofinansowania ze środków PFRON – 41 365,75 zł,

Zasadniczym celem projektu było zwiększenie dostępności dla osób z niepełnosprawnością ruchową głównego budynku szkoły. Powyższy cel został osiągnięty poprzez zakup i montaż platform przyschodowych. Ponadto przy wejściu zainstalowano blachę ryflowaną niwelującą różnicę poziomów oraz dzwonek umożliwiający wejście do budynku osobie o specjalnych potrzebach.

Przebudowa, remont i zmiana sposobu użytkowania budynku gospodarczo-garażowego na terenie zabytkowego zespołu dworskiego w Czernichowie miała miejsce w 2024r. Powiat Krakowski otrzymał promesę dofinansowania inwestycji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w kwocie 950 000,00 zł.

Całkowita wartość inwestycji wyniosła: 2 209 551,69 zł.

Na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku Powiat otrzymał również dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych w wysokości 331 129,04 zł.

Remont dachu wraz z remontem kominów i robotami towarzyszącymi w budynku Domu Nauczyciela na terenie zabytkowego zespołu dworskiego w Czernichowie został dofinansowany z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków w kwocie 274 400 zł.

Zespół dworsko-parkowy w Sieborowicach – zmiana użytkowania, wymiana instalacji, prace konserwatorskie

W 2024 roku Powiat Krakowski otrzymał promesę dofinansowania inwestycji z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków wysokości 480 000 zł. Promesa dotyczy finansowania Inwestycji realizowanej przez Beneficjenta i obejmuje prace konserwatorskie w Sieborowicach, które są w trakcie realizacji.

Budynek do obsługi osób niepełnosprawnych budynek ul. Przy Moście 1 – wykonanie systemu ogrzewania, klimatyzacji i wentylacji oraz dostosowanie części pomieszczeń przyziemia budynku.

W 2025 r. planowane jest wykonanie systemu ogrzewania, klimatyzacji i wentylacji oraz dostosowanie części pomieszczeń przyziemia budynku do obsługi osób niepełnosprawnych w budynku Starostwa Powiatowego w Krakowie ul. Przy Moście 1.

Program „Kapliczki Powiatu Krakowskiego”

Program „Kapliczki Powiatu Krakowskiego”, w ramach którego udzielana jest dotacja z budżetu Powiatu Krakowskiego na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy kapliczkach wpisanych do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze Powiatu Krakowskiego. Prace administracyjne związane z przeprowadzeniem naborów i oceny formalnej wniosków oraz rozliczenia zrealizowanych zadań w ramach programu prowadzi Biuro Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie.

Tabela nr 5 przedstawia wyniki III naboru wniosków o dotację. W ramach naboru zostały złożone 4 wnioski o udzielenie dotacji. W grudniu 2023 r. dokonano rozliczenia udzielonych dotacji, których łączna kwota wyniosła 91 111,00 zł. Niższe kwoty rozliczonej dotacji, wynikają z oszczędności jakie wystąpiły na etapie realizacji zadania.

Tabela 5. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy kapliczkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze powiatu krakowskiego udzielone w 2023 r. – nabór III

Wnioskodawca	Tytuł prac	Udział Powiatu Krakowskiego	Kwota przyznanej dotacji (zł)
Gmina Skawina	Wykonanie renowacji i konserwacji Kapliczki Najświętszej Marii Panny w Jurczycach	70%	25 571,70
Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce	Renowacja wnętrza drewnianej kapliczki domkowej w Wawrzeńczycach gmina Igołomia-Wawrzeńczyce	70%	19 800,00
Gmina Świątniki Górne	Prace konserwatorskie zabytkowej kapliczki „Św. Rodziny” z XIX w. we Wrząsowicach	69,5%	31 225,00
Gmina Wielka Wieś	Prace konserwatorskie kapliczki domkowej z 1857 roku w miejscowości Bębło	70%	28 511,00
RAZEM:			105 107,70

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie

Od 1 października do 31 października 2023 r. został przeprowadzony IV nabór wniosków o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkowych kapliczkach. W ramach przedmiotowego naboru zostało złożonych 5 wniosków o udzielenie dotacji, z których wybrano 4. Wynik naboru przedstawiono w tabeli nr 6.

Tabela 6. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy kapliczkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze powiatu krakowskiego udzielone w 2024 r. – nabór IV

Wnioskodawca	Tytuł prac	Udział Powiatu Krakowskiego	Kwota przyznanej dotacji (w zł)
Gmina Zabierzów	Konserwacja kapliczki wraz z figurą Św. Nepomucena na działce nr 187/2 w miejscowości Aleksandrowice	68%	68 000,00
Gmina Świątniki Górne	Renowacja kapliczki p.w. św. Floriana w Rzeszotarach	58%	43 000,00
Gmina Skawina	Wykonanie renowacji i konserwacji Kapliczki z Chrystusem Ukrzyżowanym w Rzozowie	57%	21 000,00

Gmina Skawina	Wykonanie konserwacji kamiennej Kapliczki Koronacji Matki Boskiej w Kopance	57%	18 000,00
RAZEM:			150 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie

Do grudnia 2024 r. dokonano rozliczenia udzielonych dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy kapliczkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze powiatu krakowskiego, które zostały udzielone Beneficjentom w ramach IV naboru Programu Kapliczki Powiatu Krakowskiego. Łączna kwota rozliczonej dotacji to 123 148,98 zł.

Od 1 października do 31 października 2024 r. został przeprowadzony V nabór wniosków o udzielenie dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkowych kapliczkach. W ramach przedmiotowego naboru zostało złożonych 7 wniosków o udzielenie dotacji (tabela 7).

Tabela 7. Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy kapliczkach wpisanych do rejestru zabytków lub znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, położonych na obszarze powiatu krakowskiego udzielone w 2024 r. – nabór V

Wnioskodawca	Tytuł prac	Udział Powiatu Krakowskiego	Wnioskowana kwota dotacji (w zł)
Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce	Renowacja Kapliczki Matki Boskiej w Igołomi „Luborzyczka” z 2 poł. XIX w., Gmina Igołomia-Wawrzeńczyce	49%	38 874,00
Gmina Zielonki	Renowacja i konserwacja kapliczki domkowej w Korzkwi – etap I	45,43%	15 597,00
Gmina Świątniki Górne	Renowacja kapliczki Matki Bożej Niepokalanej w Ochojnie	48,15%	45 662,00
Gmina Skawina	Wykonanie renowacji kapliczki z dzieciątkiem w Grabiu, Gmina Skawina	49%	22 059,00
Gmina Skawina	Wykonanie konserwacji kamiennej kapliczki z krzyżem fundacji Hachorkiewiczów, Gmina Skawina	49%	8 679,00
Gmina Liszki	Konserwacja kamiennej kolumny z figurą Niepokalanego poczęcia w Kryspinowie	47,13%	19 129,00
RAZEM:			150 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie

Promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego Powiatu Krakowskiego – zasoby niematerialne

Jednym z głównych celów Powiatowego programu opieki nad zabytkami jest promocja dziedzictwa kulturowego oraz umacnianie poczucia tożsamości lokalnej. Priorytetowe działania w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kulturowych i dziedzictwa narodowego to edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę dzieci i młodzieży, upowszechnianie i promocja twórczości kulturalno-artystycznej oraz wydawanie publikacji w postaci drukowanej a także innych nośników zapisu obrazu i dźwięku służących upowszechnianiu sztuki. Niemale znaczenie w zakresie kultury ma także organizacja imprez kulturalnych o charakterze powiatowym. Jednym z priorytetowych zadań z zakresu kultury jest również wspieranie inicjatyw indywidualnych i społecznych wspomagających rozwój wspólnot i społeczności lokalnych. W zakres przedmiotowy działań wchodzi również wspieranie lokalnych produktów kulturowych, jak i opieka nad folklorem i sztuką ludową.

Poniżej, w tabelach nr 8 i 9 przedstawiono oferty realizacji zadań publicznych z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego (w tym poprzez wspieranie aktywności, zapobieganie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób starszych) realizujące cele i działania programu, które uzyskały dofinansowanie odpowiednio w 2023 i 2024 roku.

Tabela 8. Wykaz ofert i realizujących je podmiotów, którym udzielono w 2023 roku dotacji z budżetu Powiatu Krakowskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, realizujących cele i działania Programu

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	Muzyczne Podróże w Krzeszowicach 2023	Kulturalny Szlak	5 000,00
2.	Modlnica. Między Panem a Plebanem	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha i MB Bolesnej w Modlnicy	5 000,00
3.	Uroki Powiatu Krakowskiego – Okiem KGW	Koło Gospodyń Wiejskich w Luborzycy	10 000,00
4.	XIV Święto Pieczonego Ziemniaka w Miękini	Stowarzyszenie Zielona Energia Miękini	5 000,00
5.	Gloria victis – ku chwale powstańcom styczniowym	Stowarzyszenie Przyjaciół Skały	13 000,00
6.	XX Festiwal Orkiestr Wojskowych i Dętych	Stowarzyszenie Przyjaciół Skały	13 000,00
7.	Zabawa Odkrywaj Skarby Blisko Krakowa 2023	Blisko Krakowa	9 000,00

8.	Organizacja II edycji Festiwalu Chopin w Ojcowie	Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa	13 000,00
9.	XIV Przegląd Pastorałek i Kolęd Ludowych Regionu Krakowskiego	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rudno	12 000,00
10.	Orkiestra Dęta Tempo na Ludowo	Reprezentacyjna Orkiestra Tempo Iwanowice	6 000,00 (rezygnacja)
11.	68. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski – eliminacje powiatu krakowskiego	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Przestrzeń	9 000,00
12.	Koncert Pieśni Patriotycznych	Fundacja Pro Musica Nova	7 000,00
13.	Muzyka w Starych Balicach – X Festiwal Muzyki Otwartej	Stowarzyszenie Małopolska Manufaktura Sztuki	10 000,00
14.	XII Noc Świętojańska w Tenczynku	Kobieta w Regionie	8 000,00
15.	Obrona Zamku Tenczyn przed Szwedem 1655	Fundacja Na Rzecz Rozwoju i Promocji Sztuki New Era Art	12 000,00
16.	Powiat młodych inspiruje III – promocja twórczości młodych artystów powiatu krakowskiego	Fundacja NOVIST	7 000,00
17.	AVE MARIA – wzbogacenie oferty kulturalnej	Polska Fundacja Kultury i Rozwoju	7 000,00
RAZEM:			151 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 9. Wykaz ofert i realizujących je podmiotów, którym udzielono w 2024 roku dotacji z budżetu Powiatu Krakowskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, realizujących cele i działania Programu

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	XXI Festiwal Orkiestr Wojskowych i Dętych	Stowarzyszenie Przyjaciół Skały	15 000,00
2.	Koncert wraz z prelekcją. Warsztaty z pokazem tańca staropolskiego	Stowarzyszenie Miejska Orkiestra Dęta Echo w Słomnikach	7 000,00
3.	Orkiestra Dęta z Przegini – jubileusz 90 lat działalności zespołu	Stowarzyszenie Orkiestra Dęta z Przegini	7 000,00
4.	Modlnica. Między Panem a Plebanem	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Wojciecha i MB Bolesnej w Modlnicy	6 000,00
5.	XV Święto Pieczonego Ziemniaka w Miękinii	Stowarzyszenie Zielona Energia Miękinii	5 000,00

6.	Zabawa Odkrywaj Skarby Blisko Krakowa 2024	Blisko Krakowa	9 000,00
7.	"Zioła, Kwiaty i Zboża: Tradycje Świąteczne Wsi Filipowice – III Edycja: Wspólna Droga Przez Kultywację"	Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Więzi	4 000,00
8.	Obrona Zamku Tenczyn przed Szwedem 1655	Fundacja Na Rzecz Rozwoju i Promocji Sztuki New Era Art	13 000,00
9.	Festiwal Muzyczna Korzkiew 2024	Stowarzyszenie Muzyczna Korzkiew	11 000,00
10.	Organizacja festiwalu historycznego Wici na Zamku Tenczyn w Rudnie edycja 2024	Stowarzyszenie Drużyna Najemna Rujewit	8 000,00
11.	Dumy z małopolskich wsi	Stowarzyszenie Folklorystyczne KUŻNIA	10 000,00 rezygnacja
12.	Upowszechnianie tradycji walk o niepodległość i suwerenność RP.	Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Liceum Ogólnokształcącego w Skale	12 000,00
13.	Święto Niepodległości: Wspólnota Wartości Narodowych	Stowarzyszenie "Szkolne Wzgórze"	6 000,00
14.	Muzyczne Podróże w Krzeszowicach 2024	Kulturalny Szlak	6 000,00
15.	Piękna nasza Polska cała – zorganizowanie Koncertu Galowego ZPiT "Ziemia Lisiecka"	Stowarzyszenie Zespołu Pieśni i Tańca Ziemia Lisiecka	12 000,00
16.	XV Jubileuszowy Przegląd Pastorałek i Kolęd Ludowych Regionu Krakowskiego	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Rudno	13 000,00
17.	Tradycyjnie o folklorze, czy może z twistem?	Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego INICJATOR	5 000,00
18.	Muzyka w Starych Balicach – XI Festiwal Muzyki Otwartej	Stowarzyszenie Małopolska Manufaktura Sztuki	11 000,00
RAZEM:			160 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Poniżej, w tabelach nr 10 i 11, przedstawiono oferty realizacji zadań publicznych z zakresu turystyki i krajoznawstwa realizujące cele i działania programu, które uzyskały dofinansowanie odpowiednio w 2023 i 2024 roku.

Tabela 10. Wykaz ofert i realizujących je podmiotów, którym udzielono w 2023 roku dotacji z budżetu Powiatu Krakowskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie turystyki i krajoznawstwa, realizujących cele i działania Programu

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	Cuda natury, cudami Jury IV	Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego INICJATOR	11 000,00
RAZEM:			11 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 11. Wykaz ofert i realizujących je podmiotów, którym udzielono w 2024 roku dotacji z budżetu Powiatu Krakowskiego w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadań publicznych w zakresie turystyki i krajoznawstwa, realizujących cele i działania Programu

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	Cuda natury, cudami Jury V	Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego INICJATOR	12 000,00
2	Gra terenowa „Śladami lokalnej historii”	Stowarzyszenie ORŁY AKTYWNOŚCI	4 000,00
3	Szlakiem Orlich Gniazd	Stowarzyszenie Muzyczno-Sportowe Echo	4 000,00
RAZEM:			20 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Zadania publiczne o charakterze lokalnym lub regionalnym z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego były również zlecane do realizacji organizacjom pozarządowym (lub innym podmiotom), z pominięciem otwartego konkursu ofert – w trybie tzw. „małych grantów” na podstawie art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1491).

W tabelach nr 12 i 13 przedstawiono oferty realizacji zadań publicznych samorządu powiatowego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w latach 2023-2024 zgodnych z celami i działaniami programu, które uzyskały wsparcie finansowe Powiatu Krakowskiego w trybie „małych grantów”.

Tabela 12. Wykaz ofert realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2023 r. zgodnych z celami i działaniami Programu, które uzyskały wsparcie finansowe Powiatu Krakowskiego w trybie „małych grantów”

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	2 koncerty polskich tańców narodowych w wykonaniu chóru, orkiestry i tancerzy dla lokalnej społeczności	Klucz do Muzyki w Świątnikach Górnych	4 000,00
2.	"Będziemy musieli jeździć do pożarów..." - szkice dziejów Ochotniczej Straży Pożarnej w Więclawicach na 75-lecie istnienia jednostki	Ochotnicza Straż Pożarna w Więclawicach	5 000,00
3.	Festiwal Muzyczna Korzkiew 2023	Stowarzyszenie Muzyczna Korzkiew	6 000,00
4.	Nic nie jest na ... zawsze - obchody Narodowego Święta Niepodległości	Stowarzyszenie "Szkolne Wzgórze"	3 000,00
5.	Wieczór dla Niepodległej - Raclawice 2023	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Eksploracyjno-Historyczne GEO-HIS	3 000,00
6.	"Czym chata bogata". Wykopkowe zwyczaje w Czułowie pretekstem do integracji z rodzinami ukraińskimi zamieszkałymi na terenie Czułowa i Gminy Liszki. (druga oferta)	Koło Gospodyń Wiejskich w Czułowie	4 000,00
7.	Jaśkowice - budowanie tożsamości lokalnej i kulturowej w powiecie krakowskim	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Sołectwa Jaśkowice XXI Wiek	3 000,00
RAZEM:			28 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 13. Wykaz ofert realizacji zadań publicznych w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego w 2024 r. zgodnych z celami i działaniami Programu, które uzyskały wsparcie finansowe Powiatu Krakowskiego w trybie „małych grantów”

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	121 lat na służbie. Przeszłość – teraźniejszość – przyszłość. Jubileusz 121-Lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Woli Radziszowskiej oraz promocja i rozwój działalności z podkreśleniem wkładu Powiatu Krakowskiego.	Ochotnicza Straż Pożarna w Woli Radziszowskiej	4 000,00

2.	Podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej w powiecie krakowskim. Jaśkowice 2024.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Sołectwa Jaśkowice XXI Wiek	2 000,00
3.	Tablica Pamięci por rez. Antoniego Garmulewicza i Franciszka Garmulewicza	Pro Memoria - Dla Pamięci Stowarzyszenie	3 000,00
4.	Kalendarz tradycji regionalnych - wydawnictwo jubileuszowe Zespołu Regionalnego MOGILANIE	Stowarzyszenie Folklorystyczne KUŹNIA	5 000,00
5.	Jak Biesiada To Tylko Na Parkowej	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich Wielkie Drogi	4 000,00
RAZEM:			18 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

W tabelach nr 14 i 15 przedstawiono oferty realizacji zadań publicznych samorządu powiatowego w zakresie w latach 2023-2024 zgodnych z celami i działaniami Programu, które uzyskały wsparcie finansowe Powiatu Krakowskiego w trybie „małych grantów”.

Tabela 14. Wykaz ofert realizacji zadań publicznych w zakresie turystyki i krajoznawstwa w 2023 r. zgodnych z celami i działaniami Programu, które uzyskały wsparcie finansowe Powiatu Krakowskiego w trybie „małych grantów”

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1.	Promocja Architektury Uzdrowskiej i Drewnianej w Ojcowie	Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa	4 000,00
2.	Wydanie przewodnika turystycznego – Jerzmanowice dzieje wsi i parafii	Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Jerzmanowice Przegonia	6 000,00
RAZEM:			10 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 15. Wykaz ofert realizacji zadań publicznych w zakresie turystyki i krajoznawstwa w 2024 r. zgodnych z celami i działaniami Programu, które uzyskały wsparcie finansowe Powiatu Krakowskiego w trybie „małych grantów”

Lp.	Zadanie	Realizator	Wysokość dotacji (w zł)
1	Inwentaryzacja i promocja atrakcji turystycznych powiatu krakowskiego – tradycji Legionowej i I Wojny Światowej	Stowarzyszenie Adventure	4 000,00
RAZEM:			4 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabele nr 16 i 17 przedstawiają zadania publiczne realizowane przez organizacje pozarządowe w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego dotyczące konkursów ofert dla Kół Gospodyń Wiejskich w latach 2023 i 2024. Konkurs ofert jest jedynym, który w powiecie krakowskim z założenia realizuje strategiczne cele programu związane z zapewnieniem skutecznej ochrony nad folklorem i sztuką ludową. Realizowane zadania pozwalają promować zabytki sztuki niematerialnej takie jak: gwara, strój regionalny, zwyczaje, obrzędy czy kuchnię i twórczości ludową.

Tabela 16. Wykaz ofert i realizujących je podmiotów, którym udzielono w roku 2023 dotacji w ramach otwartego konkursu ofert w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. „Koła gospodyń wiejskich – odnawianie tradycji”

Lp.	Zadanie	Realizator	Kwota dofinansowania (w zł)
1.	Ze skrzyni naszej babci	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Stręgoborzycach	11 800,00
2.	Tradycja Strojem Pielęgowana – zakup strojów dla KGW Miękinia	Koło Gospodyń Wiejskich Miękinia	11 000,00
3.	Rozwój i promocja wartości krzewionych przez Koło Gospodyń Wiejskich Poręba Laskowska poprzez zakup elementów tradycyjnego stroju ludowego	Koło Gospodyń Wiejskich w Porębie Laskowskiej	4 000,00
4.	uROK w dodatkach	Koło Gospodyń Wiejskich w Rudnie	8 000,00
5.	Odbudowanie tradycji noszenia Stroju Krakowskiego – zakup strojów dla KGW Sołectwa Bosutów-Boleń	Koło Gospodyń Wiejskich Sołectwa Bosutów-Boleń	10 000,00
6.	Rozwój i promocja wartości krzewionych przez Koło Gospodyń Wiejskich w Barbarce poprzez zakup elementów tradycyjnego stroju ludowego	Koło Gospodyń Wiejskich w Barbarce	2 800,00
7.	Niepodległość na ludowo	Koło Gospodyń Wiejskich w Luborzycy	11 000,00
8.	Godanie czy konwersacja? czyli gwara krakowska na codziń	Koło Gospodyń Wiejskich „Celinianki” w Celinach	11 000,00
9.	Tradycje i zwyczaje ziołami pachnące	Koło Gospodyń Wiejskich w Szklarach	7 500,00
10.	Tomaszowski ubiór odświętny	Koło Gospodyń Wiejskich Wesole Kumoszki z Tomaszowic	11 000,00

11.	Stroje krakowskie dla KGW z Zofipola	Stowarzyszenie Folklorystyczne KUŹNIA	11 500,00
12.	Powrót do korzeni – KGW Widomianki na ludowo	Koło Gospodyń Wiejskich „Widomianki” w Widomej	11 500,00
13.	Zwiększenie aktywności Koła Gospodyń Wiejskich w Czułowie poprzez doposażenie członkiń w elementy stroju krakowskiego	Koło Gospodyń Wiejskich w Czułowie	9 000,00
14.	Promocja kultury powiatu krakowskiego	Koło Gospodyń Wiejskich w Smardzowicach	7 000,00
15.	Kryspinów nasza mała wieś nasza wielka Ojczyzna – czyli Święto Niepodległości w Kryspinowie po raz drugi	Koło Gospodyń Wiejskich „KRYSPINIANKI” w Kryspinowie	7 000,00
16.	„KORZENIE” odnajdywanie i utrwalanie dziedzictwa kulturowego mieszkańców Rzeszotar	Koło Gospodyń Wiejskich w Rzeszotarach	8 000,00
17.	„Sąspowianki” ukazują smaki i klimat praojców a nie „MC Donald” czy „TIK TOK”	Koło Gospodyń Wiejskich w Sąspowie „Sąspowianki”	4 400,00
18.	Krakowianki nad Stawami – strój krakowski z Maślomięcej	Koło Gospodyń Wiejskich „Nad Stawami” w Maślomięcej	6 000,00
19.	Garlickie gospodynie – odnawianie tradycji	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Zielonki	7 500,00
RAZEM			160 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 17. Wykaz ofert i realizujących je podmiotów, którym udzielono w roku 2024 dotacji w ramach otwartego konkursu ofert w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego pn. „Koła gospodyń wiejskich – odnajdywanie tradycji”

Lp.	Zadanie	Realizator	Kwota dofinansowania (w zł)
1.	Zakup strojów regionalnych oraz warsztaty z rękodzieła - palma wielkanocna	Koło Gospodyń Wiejskich w Czubrowicach	5 300,00
2.	"Sąspowianki" Swojskie jadło symbolem tradycji regionu	Koło Gospodyń Wiejskich w Sąspowie "Sąspowianki"	5 700,00
3.	Wspomnienie starodawnych smaków	Koło Gospodyń Wiejskich w Szklarach	6 000,00
4.	Rodzinne warsztaty robienia palm Wielkanocnych	Koło Gospodyń Wiejskich w Zagaciu	5 000,00

5.	W kręgu kultury i tradycji wiejskich Woli Radziszowskiej i okolic.	Koło Gospodyń Wiejskich "Wolanki z Pasją"	6 200,00
6.	Tradycyjny pokaz strojów krakowskich	Koło Gospodyń Wiejskich w Sułoszowej III	9 100,00
7.	KGW "FILIPOWIANKI" w CODZIENNEJ ODSŁONIE - Podniesienie atrakcyjności Koła poprzez zakup nowych regionalnych strojów ludowych codziennego użytku.	Koło Gospodyń Wiejskich "FILIPOWIANKI" w Filipowicach	7 800,00
8.	Zachwyćmy dzieci ludową tradycją	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Woli Filipowskiej	6 000,00
9.	Zakup koralików i chust krakowskich dla Koła Gospodyń Wiejskich "Przyjaciele Brzozówki" w Brzozówce	Koło Gospodyń Wiejskich "Przyjaciele Brzozówki" w Brzozówce	8 600,00
10.	Koła Gospodyń Wiejskich - odnajdywanie tradycji - konkurs	Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Kalinowskiej	8 600,00
11.	Strój krakowski - dawniej i dziś	Koło Gospodyń Wiejskich "Szcycowianki"	8 600,00
12.	Nasza Tradycja - zakup strojów regionalnych dla Koła Gospodyń Wiejskich Miękinia	Koło Gospodyń Wiejskich Miękinia	6 000,00
13.	Odnajdywanie tradycji w Młodziejowicach	Koło Gospodyń Wiejskich w Młodziejowicach	8 300,00
14.	Brama Weselna - odnajdywanie i upowszechnianie tradycji wiejskich wesel.	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Owczarach	8 600,00
15.	Ze skrzyni naszej babci II	Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Lokalnej w Stręgorzycach	8 600,00
16.	Strojne cele Grzegorzowic	Koło Gospodyń Wiejskich Grzegorzowianki	8 600,00
17.	Folklor Sułkowic	Koło Gospodyń Wiejskich w Sułkowicach	8 600,00
18.	W żupanie, przyjaciółce i kożuchu - okrycia wierzchnie dla KGW z Zofipola	Stowarzyszenie Folklorystyczne KUŹNIA	8 600,00
19.	Strój krakowski dumą kultury ludowej Naramy	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju i Edukacji W Naramie	8 600,00
20.	Krakowiacy nad Stawami - strój krakowski z Masłomiącej	Koło Gospodyń Wiejskich "Nad Stawami" w Masłomiącej	5 800,00

21.	Odbudowanie tradycji noszenia stroju krakowskiego w Sołectwie Bosutów-Boleń	Koło Gospodyń Wiejskich Sołectwa Bosutów-Boleń	5 000,00
22.	Święto pieczonego ziemniaka	Koło Gospodyń Wiejskich w Maciejowicach	9 100,00
23.	Odnawianie tradycji w Gołyszynie	Koło Gospodyń Wiejskich w Gołyszynie	8 000,00
24.	DOBRZE WYSTROJONE	Stowarzyszenie Kobiety Koło Gospodyń Wiejskich w Igołomi	9 100,00
25.	"Kryspinów nasza mała wieś nasza wielka Ojczyzna" -Święto Niepodległości 11 Listopada w Kryspinowie	Koło Gospodyń Wiejskich "KRYSPINIANKI" w Kryspinowie	6 000,00
26.	Wolanki po krakowsku - zakup stroju dla KGW Wola Zachariaszowska	Koło Gospodyń Wiejskich w Woli Zachariaszowskiej "Wolanie"	8 200,00
27.	ETNO Potyczki KGW	Koło Gospodyń Wiejskich w Rudnie	6 000,00
RAZEM			200 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Cele i zadania określone w Powiatowym programie opieki nad zabytkami Powiatu Krakowskiego na lata 2023-2026 były również realizowane poprzez wsparcie, którego udzielał Starosta Krakowski patronując wydarzeniom odbywającym się na terenie powiatu krakowskiego – tabele nr 18 i 19 – zaś w dalszej części znajduje się lista innych podjętych inicjatyw wpisujących się w cele i zadania Programu.

Tabela 18. Zadania realizujące cele i zadania Programu, które w 2023 roku Starosta Krakowski objął patronatem

Lp.	Zadanie	Realizator	Kwota dofinansowania (w zł)
1.	Koncert z okazji upamiętnienia 160 rocznicy Powstania Styczniowego	Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa	1 000,00
2.	Wielkanocne warsztaty rękodzieła z KGW Filipowianki – tworzenie palm wielkanocnych	KGW Filipowianki	1 000,00
3.	Spinka Krakowska – 3 Przegląd Folklorystyczny im. J. Kalicińskiej	GOK Mogilany	Patronat honorowy
4.	VIII Rajd Konny Ułanów trasą ucieczki rtm. W. Pileckiego	Towarzystwo Krzewienia Tradycji Kawalerii Polskiej im. rtm. W. Pileckiego	1 000,00
5.	XI Jarmark Skalski	CKSiR w Skale	2 000,00

6.	Majówka w Mogiłańskim Dworze	GOK Mogilany	1 000,00
7.	Gminny Dzień Dziecka	KGW Żydów	1 000,00
8.	Jubileusz 800-lecia kościoła pw. św. Marii Magdaleny w Wawrzeńcicach	Parafia pw. św. Marii Magdaleny w Wawrzeńcicach	1 000,00
9.	X Koncert Pieśni Maryjnych i Patriotycznych Chórów i Orkiestr Dętych w Czernej	Fundacja Pro Artem	500,00
10.	VII Dni Czernej	KGW Czernianki	1 000,00
11.	Zakochaj się w Małomiącej X Piknik Rodzinny w Małomiącej	Sołectwo Małomiąca	1 000,00
12.	Organizacja Jubileuszu 75-lecia istnienia Ochotniczej Straży Pożarnej w Nowej Wsi	OSP Nowa Wieś	1 500,00
13.	XIII Małopolskie Święto Warzyw w Gminie Igołomia-Wawrzeńczyce	Urząd Gminy Igołomia-Wawrzeńczyce	2 000,00
14.	Małopolskie Święto Czosnku	Miejsko-Gminne Centrum Kultury w Słomnikach	1 500,00
15.	80 Rocznica Pacyfikacji Wsi Łazy	Urząd Gminy Jerzmanowice-Przeginia	1 500,00
16.	Jubileusz 120-lecia OSP w Czułowie	OSP Czułów	1 000,00
17.	Festiwal Folklorystyczny w Ojcowie	Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa	1 000,00
18.	Dożynki Gminne 2023 w Przegini Narodowej	KGW Przeginia Narodowa	1 500,00
19.	780-lecie lokacji Bolechowic	Samorządowe Centrum Kultury i Promocji Gminy Zabierzów	1 000,00
20.	Obchody 115-lecia OSP Kryspinów	OSP Kryspinów	1 000,00
21.	Złot Turystyczny Szlakiem gen. Józefa Bema w Gaju – połączony z akcją pomocy dla Piotrusia Szczecha	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Gaju	1 000,00
22.	XIV Święto Pieczonego Ziemniaka w Miękinii	Stowarzyszenie Zielona Energia Miękinii	Patronat honorowy
23.	Festyn Rodzinny Złotniki 2023	Sołectwo Złotniki, KGW Złotniki, OSP Złotniki, Konrad Adamek – radny gminy Igołomia-Wawrzeńczyce, Konrad Szymacha – radny Powiatu Krakowskiego	1 000,00

24.	Obchody Jubileuszu 75-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Więclawicach połączone z poświęceniem ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego	OSP Więclawice	Patronat honorowy
25.	XIV Święto Pieczonego Ziemniaka oraz V Święto Potraw Regionalnych w Czernej	Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych miejscowości Czerna	1 000,00
26.	Spotkanie Seniorów i KGW Powiatu Krakowskiego z Pierwszą Damą RP Agatą Kornhauser-Dudą	Sołectwo Masłomiąca	2 000,00
27.	II Festiwal Dyni	Stowarzyszenie Kuźnia, Konrad Szymacha – Radny Powiatu Krakowskiego	1 500,00
28.	Jubileusz 15-lecia powstania Koła Gospodyń Wiejskich w Brzozówce	KGW Przyjaciele Brzozówki	1 000,00
29.	Promocja Dziedzictwa Kulturowego Podkrakowskiej Wsi Krzęcin	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Krzęcińskiej	1 500,00
30.	Cecylianka	Stowarzyszenie Mazureczek	1 000,00
31.	Ciasteczkowe Mikołajki z KGW Kryspinianki	KGW Kryspinianki w Kryspinowie	500,00
32.	Warsztaty Bożonarodzeniowe	Stowarzyszenie Małopolskie Kobiety	500,00
RAZEM:			33 500,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Tabela 19. Zadania realizujące cele i zadania Programu, które w 2024 roku Starosta Krakowski objął patronatem

Lp.	Zadanie	Realizator	Kwota dofinansowania (w zł)
1.	Miękińskie Zapusty 2024	Stowarzyszenie Zielona Energia Miękini	1 500,00
2.	Obchody 161. rocznicy wybuchu powstania styczniowego	Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa	1 500,00
3.	Międzypokoleniowy Dzień Kobiet w Batowicach	KGW Batowice	1 000,00
4.	Dzień Kobiet w Gołyszynie	KGW Gołyszyn	1 000,00
5.	Spotkanie z okazji Dnia Kobiet	KGW w Raclawicach	1 000,00
6.	Krzeszowski przystanek mobilnej multimedialnej wystawy i spektaklu "Iskry niepodległości"	Stowarzyszenie "Aprite le porte"	1 000,00

7.	IX Rajd konny szlakiem ucieczki rotmistrza Witolda Pileckiego z Oświęcimia do Nowego Wiśnicza	Towarzystwo Krzewienia Tradycji Kawalerii Polskiej im. rotmistrza Witolda Pileckiego	1 000,00
8.	Majówka w Mogiłańskim Dworze	Gminny Ośrodek Kultury w Mogilanach	1 500,00
9.	Święto Ojcowa - Dzień Ojca w Ojcowie	Fundacja Festiwale Ojcowskie	Patronat honorowy
10.	Skończyła mi się droga. Tradycje pogrzebowe i pasyjne województwa małopolskiego	Stowarzyszenie Folklorystyczne "Kuźnia"	2 000,00
11.	Integracja członków Stowarzyszenia Emerytów i Rencistów Policyjnych oraz ich rodzin	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów Policyjnych Koło w Krzeszowicach	1 000,00
12.	750-lecie lokacji wsi Wola Zachariaszowska pt. "Ocalić wspomnienia dla przyszłych pokoleń"	KGW "Wolanie" w Woli Zachariaszowskiej	2 000,00
13.	Obchody 110-lecia Ochotniczej Straży Pożarnej w Brzoskwini	OSP Brzoskwinia	1 500,00
14.	XIV Małopolskie Święto Warzyw w gminie Igołomia-Wawrzeńczyce	Urząd Gminy Igołomia-Wawrzeńczyce	1 500,00
15.	750-lecie powstania Jaśkowic	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Sołectwa Jaśkowice XXI wiek	1 000,00
16.	XV Święto Pieczonego Ziemniaka w Miękinii	Stowarzyszenie Zielona Energia Miękinii	Patronat honorowy
17.	VII Święto Pieczonego Ziemniaka w Raclawicach	Sołtys i Rada Sołecka Raclawic Stowarzyszenie GEO-HIS	1 000,00
18.	Zakończenie lata – Piknik rodzinny	KGW w Szczyglicach „Szczyglicanki”	1 000,00
19.	Święto Nielepic	Sołtys i Rada Sołecka Nielepic	1 000,00
20.	XXXII Złot turystyczny szlakiem gen. Józefa Bema w Gaju	Koło Gospodyń i Gospodarzy Wiejskich w Gaju	1 000,00
21.	Jubileusz 100-lecia OSP w Wielmoży zwieńczony oddaniem kompleksu świetlicy wiejskiej przy remizie OSP	OSP w Wielmoży	1 000,00
22.	Konkurs kulinarny „Zieloneckie smaki 2024”	Biblioteka Publiczna w Zielonkach	3 000,00
23.	IV Festiwal Dyni	Sołtys Wsi Igołomia Konrad Szymacha	1 500,00
24.	Koncertowa jesień w Ojcowie	Fundacja Festiwale Ojcowskie	500,00
25.	XII Bal Niepodległości na Zamku w Korzkwi	Stowarzyszenie Korzkiew	Patronat honorowy

26.	Warsztaty rękodzieła ludowego – tworzenie stroików i wianków Bożonarodzeniowych	Stowarzyszenie Koronczarki Ziemi Rudawskiej	2 000,00
27.	Cecylianka	Stowarzyszenie Mazureczek	1 000,00
28.	Jubileusz 45-lecia działalności Koła Gospodyń Wiejskich w Batowicach	Koło Gospodyń Wiejskich w Batowicach	1 500,00
29.	Wigilia Parafialna w Krzęcinie	Parafia w Krzęcinie	1 500,00
30.	Małopolskie Tradycje Bożonarodzeniowe	Centrum Kultury i Sportu w Krzeszowicach	2 000,00
31.	X Spotkanie pod choinką	Sołectwo Rudawa	2 000,00
32.	Koncert Kolęd i Pastorałek	Stowarzyszenie Fermata	2 000,00
RAZEM:			40 500,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Promocji i Współpracy Starostwa Powiatowego w Krakowie

Pozostałe inicjatywy:

2023 rok:

- wsparcie finansowe w ramach umowy partnerstwa wydarzenia pt.: „3. Przegląd Folklorystyczny im. Janiny Kalicińskiej „Spinka Krakowska” – wartość umowy 15 000 zł.,
- współorganizacja Dożynek Powiatu Krakowskiego i Gminy Skawina 109 324,72 zł.

2024 rok:

- wsparcie finansowe w ramach umowy partnerstwa wydarzenia pt.: „4. Przegląd Folklorystyczny im. Janiny Kalicińskiej „Spinka Krakowska” – wartość umowy 15 000 zł.,
- wsparcie finansowe w ramach umowy partnerstwa wydarzenia pt.: „Festiwal Chopin w Ojcowie” – wartość umowy 15 000 zł.,
- wsparcie finansowe „Dożynek gminno-parafialnych w Sułoszowej w partnerstwie z powiatem krakowskim” 7 920 zł.,
- dodruk przewodnika „Trasy rowerowe w powiecie krakowskim” z prezentacją atrakcji turystycznych, m.in. zabytków.,
- dodruk mapy powiatu krakowskiego z prezentacją atrakcji turystycznych, m.in. zabytków.

- Dożynki Powiatu Krakowskiego w Gminie Skawina – 4 września 2023 r.

Powiat Krakowski kultywuje lokalne tradycje. Święto plonów jest doskonałą formą promowania lokalnych zasobów i walorów kulturowych obszaru powiatu krakowskiego. Dożynki Powiatu Krakowskiego w 2023 roku odbyły się w gminie Skawina. Wydarzenie rozpoczęło się od mszy świętej – podziękowania za obfite plony. Nie zabrakło oczywiście tradycyjnych obrzędów: dzielenia się chlebem czy „ośpiewywania” zaproszonych gości. Nagrodzono najlepszych rolników z 17 gmin naszego powiatu i wybrano najlepszy wieniec dożynkowy i najlepsze stoisko gminne.

Dożynki Powiatu Krakowskiego 2023

Źródło: Archiwum Starostwa Powiatowego w Krakowie

- Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa narodowego

Krajowa lista niematerialnego dziedzictwa kulturowego ma charakter informacyjny, wszystkie środowiska związane z praktykowaniem tradycji, zwyczajów, obyczajów, wykonywaniem tradycyjnego rzemiosła i rękodzieła, kultywujące pamięć historyczną, przechowujące wiedzę tradycyjną i wierzenia, zajmujące się tradycjami muzycznymi, widowiskowymi, językowymi i wszelkimi innymi przejawami usankcjonowanej tradycją działalności człowieka mogą zgłaszać propozycje wpisów na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Na liście znajduje się obecnie 103 wpisy, w tym Krakowska koronka klockowa. To wspaniałe rękodzieło można podziwiać w Gminnej Bibliotece Publicznej w Liszkach.

- Spółeczny Opiekun Zabytków

Ustanawianie społecznych opiekunów zabytków należy do uprawnień Starosty. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, Starosta ustanawia społecznych opiekunów zabytków lub cofa ustanowienie. Funkcję społecznego opiekuna zabytków może pełnić osoba fizyczna (której Starosta wydaje odpowiednią legitymację), osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna nieposiadającej osobowości prawnej, którym Starosta wydaje zaświadczenie zawierające informację o nadaniu uprawnień opiekuna.

W okresie od 2023 – 2024 roku, nie było zainteresowanych osób, dlatego Starosta Krakowski nie ustanowił nowych społecznych opiekunów zabytków. Tym samym na koniec okresu sprawozdawczego w Powiecie Krakowskim liczba powołanych społecznych opiekunów zabytków pozostaje na poziomie pięciu.

Zwiększenie zintensyfikowania nadaniem tego statusu osobom fizycznym lub osobom prawnym czy jednostkom organizacyjnym nieposiadającym osobowości prawnej jest celowe, bowiem wśród stowarzyszeń działających na terenie Powiatu Krakowskiego znajdują się stowarzyszenia, w których obszarze działalności znajdują się również zadania z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego, zaś status społecznego opiekuna zabytków byłby niejednokrotnie pomocny w realizacji ich statutowych celów, czy starań o dofinansowanie podejmowanych działań.

V. Fundusze pozyskane ze środków zewnętrznych na zadania związane z opieką nad zabytkami w latach 2023-2024

Aktywność społeczna i świadome zaangażowanie w opiekę nad regionalnym dziedzictwem kulturowym przejawia się także w staraniach o dofinansowanie zarówno robót jak i inicjatyw podejmowanych przez różne instytucje na zadania związane z ochroną dziedzictwa kulturowego.

Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach można było uzyskać również korzystając z możliwości dofinansowania ze strony Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz z budżetu Województwa Małopolskiego. Poniższe tabele (nr 20 - 23) przedstawiają dane o uzyskanym wsparciu przez zainteresowane podmioty.

Tabela 20. Dotacje na prace konserwatorskie i restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach znajdujących się na terenie powiatu krakowskiego udzielone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2023 roku

Lp.	Nazwa i adres wnioskodawcy	Miejscowość	Nazwa zadania	Kwota rozliczona (w zł)
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Zbawiciela w Przegini	Przeginia	Przeginia, kościół pw. Najświętszego Zbawiciela (1662 r.), ołtarz główny (XIX w.): prace konserwatorskie przy ołtarzu – etap II	358 000,00
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Bartłomieja Apostoła w Jerzmanowicach	Jerzmanowice	Jerzmanowice, kaplica pw. Św. Jana Chrzciciela (VXII w.): prace konserwatorskie – kontynuacja	170 000,00
3.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny w Zielonkach	Zielonki	Zielonki, kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny (1524-1538), kaplica (1947 r.): remont dachu kościoła-kontynuacja	662 000,00

4.	Klasztor OO. Karmelitów Bosych w Czernej	Czerna	Czerna, klasztor oo. Karmelitów bosych (1644-1651): izolacja fundamentów oraz prace remontowo-konserwatorskie elewacji – etap II	1150 000,00
5.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Gaju	Gaj	Gaj, kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny (XVII w.): izolacja fundamentów oraz remont dachu kościoła	400 000,00
6.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Korzkwi	Korzkiew	Korzkiew, kościół pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela (1623 r.): wykonanie izolacji pionowej kościoła oraz remont muru	800 000,00
7.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Raławicach	Raławice	Raławice, kościół pw. Narodzenia NMP, ołtarz boczny św. Andrzeja (1703 r.): prace konserwatorskie	60 000,00
8.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Świętej Trójcy w Iwanowicach	Iwanowice	Iwanowice Włościańskie, kościół pw. Świętej Trójcy (XVIII w.): konserwacja drewnianych oszalowań kościoła	150 000,00
9.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sułoszowej	Sułoszowa	Sułoszowa, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Wawrzyńca (pocz. XX w.): wzmocnienie więźby dachowej – etap I	300 000,00
10.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Kazimierza w Rybnej	Rybna	Rybna, kościół pw. Św. Kazimierza (XIX w.): pełna konserwacja ołtarza Najświętszego Serca Pana Jezusa – etap II	350 000,00
11.	Klasztor OO. Karmelitów Bosych w Czernej	Czerna	Czerna, klasztor oo. karmelitów bosych (1644-1651): izolacja fundamentów oraz prace remontowo-konserwatorskie elewacji-etap II	550 000,00
12.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Gaju	Gaj	Gaj, kościół pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny (XVII w.): izolacja fundamentów oraz remont dachu kościoła	490 000,00
13.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Mikołaja w Skale	Skała	Skała, kościół pw. Św. Mikołaja (XIV w.): remont konserwatorski posadzki	324 000,00

14.	Jan Potocki	Rudno	Rudno, ruiny zamku Tenczyn (XIV w.): prace konserwatorskie i roboty budowlane w celu zabezpieczenia ruin – etap XIII	500 000,00
Razem				6 264 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz danych zamieszczonych na stronie internetowej <http://www.mkidn.gov.pl/>

Tabela 21. Dotacje na prace konserwatorskie i restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach znajdujących się na terenie powiatu krakowskiego udzielone przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2024 roku

Lp.	Nazwa i adres wnioskodawcy	Miejscowość	Nazwa zadania	Kwota dofinansowania (w zł)
1.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Luborzycy	Luborzyca	Luborzyca, kościół pw. Podwyższenia Krzyża świętego (XV w.): prace konserwatorskie i restauratorskie gotyckich wątków ceglanych – etap III	700 000,00
2.	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Bartłomieja Apostoła w Jerzmanowicach	Jerzmanowice	Jerzmanowice, kościół pw. Św. Bartłomieja Apostoła (1338 r.): konserwacja ścian klatki schodowej	100 000,00
3.	Klasztor OO. Karmelitów Bosych w Czernej	Czerna	Czerna, klasztor oo. karmelitów bosych (1644–1651): wykonanie izolacji przy fundamentach dwóch wewnętrznych wirydarzach	500 000,00
Razem				1 300 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz danych zamieszczonych na stronie internetowej <http://www.mkidn.gov.pl/>

Tabela 22. Wykaz podmiotów, którym w 2023 roku z budżetu województwa małopolskiego udzielono dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie powiatu krakowskiego

Lp.	Nazwa zadania	Wnioskodawca	Kwota (w zł)
1.	Biały Kościół, empora chóru muzycznego, etap 2: szafa organowa, podłoga, podest, XIX w., kompleksowe prace konserwatorskie i restauratorskie	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Białym Kościele	20 000,00
2.	Raławice, Ołtarz św. Andrzeja w kościele Narodzenia NMP w Raławicach, kościół 1511, ołtarz 1700, Prace konserwatorskie i restauratorskie ołtarza św. Andrzeja	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Raławicach	20 000,00

3.	Michałowice, dwór projektu Teodora Talowskiego, 1897, kontynuacja ratunkowych prac przy elewacjach – elewacja zachodnia	Monika Biernacka-Lorenz	20 000,00
4.	Paczółtowie, kościół pw. Nawiedzenia NMP, 1701 r., konserwacja mechanizmu organowego	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Paczółtowie	50 000,00
5.	Skala, kościół parafialny pw. św. Mikołaja, XIV w., remont konserwatorski posadzki – etap I	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Skale	40 000,00
6.	Sułoszowa, kościół pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa i św. Wawrzyńca, pocz. XX w., odgruzowanie piwnic pod wieża wraz z zabezpieczeniem konstrukcyjnym ołtarzy bocznych	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w Sułoszowej	20 000,00
7.	Gaj, kościół parafialny pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny, XVII w., izolacja fundamentów	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Gaju	20 000,00
8.	Krzeszowice, Kaplica Cmentarna Mauzoleum Gen. J. Chłopickiego, XIX w., konserwacja kamieniarki okna elewacji zachodniej	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Marcina w Krzeszowicach	12 000,00
9.	Rybna, obrazy olejne i unikatowa droga krzyżowa, XVII-XIX w., renowacja 2 barokowych obrazów i 7 stacji drogi krzyżowej na ołowianym podłożu. II cz.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Św. Kazimierza w Rybnej	20 000,00
10.	Raclawice, Polichromia w kościele Narodzenia NMP w Raclawicach, przełom XVI/XVII wieku, Renowacja XVII w. polichromii na stropie i ścianach w drewn. kościele w Raclawicach – III cz.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Raclawicach	20 000,00
11.	Czerna, klasztor oo. karmelitów bosych, 1644–1651 r., izolacja fundamentów oraz prace remontowo-konserwatorskie elewacji – etap II	Klasztor Karmelitów Bosych w Czernej	50 000,00
12.	Przeginia, ołtarz główny, XIX w., konserwacja estetyczna – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Zbawiciela w Przegini	20 000,00
Razem			312 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LXIV/953/23 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa małopolskiego

Tabela 23 .Wykaz podmiotów, którym w 2024 roku z budżetu województwa małopolskiego udzielono dotacji celowych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków położonych na terenie powiatu krakowskiego

Lp.	Nazwa zadania	Wnioskodawca	Kwota (w zł)
1.	Prądnik Korzkiewski, browar/wozownia należące do większego założenia folwarcznego, początek XIX w., konserwacja elewacji	Aleksandra Śniadowska-Zielińska	60 000,00
2.	Skała, kościół pw. św. Mikołaja, XIV w., remont elewacji w obrębie kamiennego cokołu	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Skale	50 000,00
3.	Paczółtowiec, kościół pw. Nawiedzenia NMP, 1701 r., konserwacja mechanizmu organowego – etap II	Parafia Rzymskokatolicka pw. Nawiedzenia NMP w Paczółtowiec	30 000,00
4.	Biały Kościół, empora chórowa autorstwa Pawła Turbasa, XIX w., kompleksowe prace konserwatorskie i restauratorskie – etap 3	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Mikołaja w Białym Kościele	50 000,00
5.	Rybna, obrazy olejne i unikatowa droga krzyżowa, XVII-XIX w., renowacja 2 barokowych obrazów i trzech stacji drogi krzyżowej na ołowianym podłożu – III część	Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Kazimierza w Rybnej	30 000,00
6.	Przeginia, neogotycki ołtarz główny, XIX w., konserwacja i restauracja – etap IV	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszego Zbawiciela w Przegini	50 000,00
7.	Gaj, kościół parafialny pw. Narodzenia NMP, XVII w., izolacja fundamentów nawy	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Gaju	40 000,00
8.	Czerna, klasztor oo. karmelitów bosych, 1644-1651 r., remont konserwatorski elewacji i wirydarza	Klasztor Karmelitów Bosych w Czernej	100 000,00
9.	Korzkiew, kościół parafialny pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela, 1623 r., remont muru	Parafia Rzymskokatolicka pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Korzkwi	50 000,00
Razem			460 000,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LXXX/1164/24 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 lutego 2024 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa małopolskiego.

VI. Wyniki ewaluacji – mierniki

CEL I	ZAPEWNIENIE SKUTECZNEJ OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI POWIATU KRAKOWSKIEGO	Rok	
		2023	2024
Priorytetowe działania	Intensyfikacja ochrony i opieki nad zabytkami powiatu krakowskiego		
Mierniki	Liczba zabytków wpisanych do rejestru zabytków	0	1
	Liczba obiektów wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa	-	-
	Ilość wpisów elementów dziedzictwa z terenu powiatu na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego	0	0
	Jakie działania podjęto w celu utworzenia bazy o zabytkach powiatu, z kim współpracowano	patrz pkt 1 poniżej	-
	Jakie działania zrealizowano w celu monitorowania stanu dziedzictwa i jego zagrożeń, dla jakich obiektów stanowiących własność Powiatu Krakowskiego, czy były potrzebne kontrole, z kim współpracowano	patrz pkt 2 poniżej	patrz pkt 2 poniżej
	Ilość przeprowadzonych kontroli stanu zachowania obiektów stanowiących własność Powiatu Krakowskiego, wyniki kontroli, czy i ile wytypowano obiektów do przeprowadzenia remontów, gdzie je zaplanowano i przeprowadzono, wartość zaplanowanych i poniesionych środków	patrz pkt 3 poniżej	patrz pkt 3 poniżej
	Gdzie i jak promowano niematerialne dziedzictwo kulturowe, czy dokonano wpisu na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego obiektów z terenu Powiatu Krakowskiego	Nr 4,6,7 magazynu „Pod Krakowem”	Nr 8,9,11 magazynu „Pod Krakowem”
	Forma wsparcia izb pamięci – wysokość przeznaczonych na ten cel środków	-	-
	Ilość złożonych wniosków o dotację kapliczek, wysokość przyznanych dotacji, dla ilu obiektów	1 21 000,00 zł	-

Priorytetowe działania	Zwiększanie zdolności Powiatu do zarządzania ochroną i opieką nad zabytkami		
Mierniki	Liczba i wartość dofinansowania (zł) obiektów zabytkowych objętych wsparciem zewnętrznym	4 1 725 400,00	2 710 000,00
	Wartość (zł) wsparcia udzielonego z budżetu Powiatu NGO na realizację Programu	376 500,00	421 500,00
	Czy i na jakie działania związane z zarządzaniem zabytkami pozyskano środki zewnętrzne oraz w jakiej wysokości.	patrz pkt 4 poniżej	patrz pkt 4 poniżej

CEL II	PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO POWIATU KRAKOWSKIEGO	Rok	
		2023	2024
Priorytetowe działania	Umacnianie poczucia tożsamości lokalnej		
Mierniki	Liczba inicjatyw indywidualnych i społecznych wspieranych przez powiat związanych z opieką nad dziedzictwem niematerialnym powiatu (patronat)	119	133
	Liczba Społecznych Opiekunów Zabytków	5	5
Priorytetowe działania	Wykorzystanie zasobu zabytków dla rozwoju powiatu krakowskiego		
Mierniki	Liczba obiektów poddanych rewitalizacji oraz nakłady finansowe (zł) ponoszone na te działania	2 230 653,77	5 4 027 133,83
	Liczba wspólnie zrealizowanych przedsięwzięć oraz nakłady (zł) poniesione na działania w zakresie dziedzictwa kulturowego	2 124 324,72	3 37 920,00
	Jakie działania zrealizowano w ramach projektu „Stworzenie i wprowadzenie innowacyjnego rozwiązania technologicznego w postaci aplikacji poświęconej zabytkom położonym na terenie powiatu krakowskiego”.	patrz pkt 5 poniżej	patrz pkt 5 poniżej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Wydział Organizacyjny i Spraw Obywatelskich oraz przekazanych przez komórki organizacyjne Starostwa Powiatowego w Krakowie.

- 1) Działania podjęte w latach 2022-2023 realizował projekt pod nazwą „Stworzenie i wprowadzenie innowacyjnego rozwiązania technologicznego w postaci aplikacji poświęconej zabytkom położonym na terenie powiatu krakowskiego”. Powiat Krakowski pozyskał na realizację zadania wsparcie technologiczne zawartej z Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. Potrzeba realizacji tego projektu wynikała z faktu rozproszenia danych dotyczących zabytków znajdujących się na terenie powiatu Krakowskiego, w szczególności istnienia i prowadzenia przez gminy wyłącznie w wersji papierowej rejestrów zabytków

gminnych i braku ich ucyfrowienia, oraz konieczności uspoólnienia danych z informacjami ujętymi w rejestrach Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Wirtualne Muzea Małopolski – to portal www.muzea.malopolska.pl prowadzony przez Małopolski Instytut Kultury, gdzie w atrakcyjnej formie (np. obiektów 3D) prezentowane są muzealia także z terenu powiatu Krakowskiego. Portal stale się rozwija, pozyskuje kolejnych partnerów i digitalizuje kolejne obiekty. Stowarzyszenie Przyjaciół Ojcowa udostępniło w portalu kolekcję pocztówek ukazujących wielowymiarową historię Ojcowa od końca XIX wieku do czasów PRL-u. Również Muzeum Ślusarstwa im. Marcina Mikuły w Świątnikach Górnych prezentuje obiekty 3D, np. kuźnię polową czy wytwarzane kłódki. Zbiory te stopniowo będą rozszerzane.

W zakresie zasobów bibliotecznych ważnym narzędziem dla powiatu Krakowskiego jest cyfrowa biblioteka zarządzana przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Krakowie pod adresem www.mbc.malopolska.pl, gdzie prezentowane są zdigitalizowane zasoby biblioteczne. Zasób ten cały czas jest powiększany. Obecnie w katalogu Powiatu Krakowskiego znajduje się 829 publikacji (<http://old.mbc.malopolska.pl/dlibra/collectiondescription?dirids=53>). Biblioteka cały czas się rozwija, a zasoby MBC są obecnie migrowane do nowej wersji technologicznej portalu.

- 2) Działania zrealizowane w celu monitorowania stanu w 2023 r. Wykonano dokumentację, projektową dla zadania „Kontytuowanie prac związanych z zabezpieczeniem przed degradacją pałacu w Piekarach” oraz częściowy remont zawalonych stropów, zabezpieczenia przed włamaniem. Zlecono również pełny nadzór konserwatorski nad pracami w budynku pałacu w Piekarach. W 2024 r. zawiadomiono Policję o zauważonych zdarzeniach wandalizmu w zespole dworsko-parkowym w Piekarach. Z uwagi na niewykrycie sprawcy umorzono dochodzenie.
- 3) Kontrole stanu zachowania obiektów i wyniku kontroli stanu technicznego oraz instalacji gazowej, kominowej obiektów zabytków – zespół dworsko-parkowy przy ul. Pałacowej 22 w Sieborowicach, zespół dworsko-parkowy w Piekarach, kamienica przy ul. Piłsudskiego 29 w Krakowie i kamienica ul. Przy Moście 1 w Krakowie jest corocznie sprawdzany zgodnie z wymogami ustawy – prawo budowlane. Na bieżąco są naprawiane uszkodzenia i usterki. Zalecenia remontowe kontroli technicznej pałacu w Sieborowicach oraz w Piekarach są przekazywane do Biura Inwestycji i Remontów Starostwa Powiatowego w Krakowie, które planuje i przeprowadza remonty. W przypadku budynku przy ul. Piłsudskiego 29 w Krakowie prace remontowe prowadzi Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie.

4) Działania związane z zarządzaniem zabytkami oraz wysokość pozyskanych środków zewnętrznych (tabela 24).

Tabela 24. Wykaz działań na obiektach zabytkowych oraz kwota pozyskanych środków zewnętrznych

LP.	Nazwa zadania	Kwota (w zł)
1.	Dostępność dla osób niepełnosprawnych w Zespole Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie - dofinansowanie PEFRON	41 365,75
2.	Montaż paneli fotowoltaicznych w Zespole Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie – całkowite dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych –	172 440,20
3.	Prace restauracyjne przy figurce Św. Floriana w Więckowicach – dotacja Województwo Małopolskie	21 000,00
4.	Przebudowa w Zespole Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie - dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	950 000,00
5.	Przebudowa w Zespole Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego w Czernichowie - dofinansowanie z Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych	331 129,04
6.	Remont dachu w Czernichowie – dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	274 400,00
7.	Przebudowa zabytkowego budynku gospodarczego w Domu Pomocy Społecznej w Więckowicach na potrzeby terapii i rehabilitacji osób niepełnosprawnych – dofinansowanie PFRON	500 000,00
8.	Modernizacja oraz prace konserwatorskie w zespole dworsko-parkowym w Sieborowicach dofinansowanie z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków	480 000,00
RAZEM:		2 770 334,99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji uzyskanych z Biura Inwestycji i Remontów oraz Biura Strategii i Rozwoju Starostwa Powiatowego w Krakowie

5) Działania podjęte w ramach projektu we współpracy z wyłoniętą przez Małopolską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. zewnętrznym doradcą technologicznym firmą THINKIT oraz zewnętrznym doradcą prawnym Jarzyński Brzeziński Partners Powiat Krakowski jako pierwszy samorząd, w projekcie „GovTech_InnoLab, zakończył „wstępne konsultacje rynkowe” oraz opracował komplet dokumentacji niezbędnej do ogłoszenia konkursu w postaci Regulaminu konkursu wraz z niezbędnymi załącznikami.

Projekt realizowany był w ramach Projektu pn. „GovTech_InnoLab_Innowacyjne Samorządy Przyszłości. Wsparcie dla JST w procesie wdrażania innowacji na rzecz lokalnych społeczności”, Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014 –

2020, Osi priorytetowej II: Wsparcie otoczenia i potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności B+R+I, Działania 2.4 Współpraca w ramach krajowego systemu innowacji, Poddziałania 2.4.1 Centrum analiz i pilotaży nowych instrumentów inno_LAB, Pilotaż „GovTech inno_LAB”.

Równocześnie w latach 2022–2023 Powiat Krakowski nawiązał owocną współpracę z Narodowym Instytutem Dziedzictwa, w szczególności z Zespołem ds. Danych Cyfrowych, zajmującym się danymi o zabytkach, w zakresie współpracy w standaryzacji danych. W wyniku tej współpracy doprecyzowane zostały wymagania i standardy tworzenia danych ujęte w przygotowanej dokumentacji.

Przygotowany regulamin konkursu przewidywał wykonanie przez uczestników konkursu „twórczej pracy polegającej na opracowaniu propozycji koncepcji systemu ewidencji obiektów prawem chronionych wraz z serwisem do prezentacji danych oraz aplikacji mobilnej dla społecznych opiekunów zabytków, położonym na terenie powiatu krakowskiego z podziałem na zadania:

- a) Zadanie 1 – Zaprojektowanie koncepcji systemu ewidencji obiektów prawem chronionych wraz z serwisem do prezentacji gromadzonych danych.
- b) Zadanie 2 – Zaprojektowanie koncepcji dedykowanej aplikacji mobilnej dla społecznych opiekunów zabytków oraz dla pracowników gmin i powiatu”.

Przyjęto założenie, że przedmiotowa aplikacja stanowić będzie narzędzie do ewidencjonowania zabytków, położonych na terenie powiatu krakowskiego i pozwalać będzie przez portal mapowy na ewidencjonowanie obiektów na terenie powiatu, w tym w podziale na poszczególne gminy powiatu. Zaplanowano, że aplikacja będzie dawała użytkownikom (przedstawicielom gmin) możliwość wprowadzenia danych dotyczących zabytku położonego na terenie powiatu krakowskiego zarówno poprzez dedykowaną aplikację webową jak i aplikację mobilną. Zaproponowane zostało udostępnienie danych poprzez usługi sieciowe do zewnętrznych portalów mapowych, np. do portalu <https://zabytek.pl/pl/mapa>.

Przeprowadzone zostało również w roku 2023, wspólnie z zewnętrznym doradcą technologicznym firmą THINKIT, szacowanie wartości zamówienia, które wynosiło 204 487,50 zł.

W roku 2024 analizowane były możliwości pozyskania środków ze źródeł zewnętrznych, w tym ze środków Unii Europejskiej na sfinansowanie zadania.

Równolegle analizowane są możliwości i poszukiwane podmioty publiczne do współpracy w celu zebrania danych w jednolitym standardzie, udostępnienia ich i umieszczenia ich na mapach cyfrowych.

VII. Analiza przeprowadzonej ankiety

W roku 2024 dla celów monitoringu realizacji programu za okres 2023-2024 wśród jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego Powiatu Krakowskiego przeprowadzono ankietę. Pozyskane informacje miały na celu zobrazowanie stanu opieki nad zabytkami oraz poszerzenie bazy danych wykorzystywanych w trakcie prac nad następnymi opracowaniami. Z bazy tej skorzystano podczas opracowania niniejszego sprawozdania. Badaniem ankietowym objęto 17 gmin. Informacje, o które się zwrócono dotyczyły działań podejmowanych przez gminy w zakresie szeroko pojmowanej ochrony dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które wpisują się w cele strategiczne Powiatowego programu opieki nad zabytkami 2023-2026. Przedstawione niżej wyniki odnoszą się, do danych pochodzących z wszystkich 17 gmin Powiatu Krakowskiego.

Istotnym, prawnym, elementem ochrony zabytków jest ewidencja gminna, na podstawie, której tworzone są programy opieki nad zabytkami.

Ewidencja gminna – to zbiór kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy obejmujących zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków, inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta, burmistrza w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków. Ewidencją objęte są obiekty użyteczności publicznej, sakralne, architektura przemysłowa, parki, dwory, ogrody obiekty techniki, kamienice, wille, nekropolie, parki.

Karta ewidencyjna zabytku zawiera w szczególności dane umożliwiające określenie zabytku, jego miejsce położenia lub przechowywania, zwięzły opis cech i wartości kulturowych oraz wskazanie właściciela i posiadacza zabytku.

W ankiecie zadano pytanie, czy gminy posiadają gminną ewidencję zabytków (GEZ), na które 16 z 17 gmin odpowiedziało pozytywnie. Liczba gmin posiadająca GEZ stanowi 94%, w którą jest wpisane 1789 zabytków. Gmina, która nie posiada GEZ jest na zaawansowanym etapie opracowania i przewidywany termin zakończenia prac to III kwartał 2025 r. W GEZ na terenie powiatu są wpisane również cmentarze żydowskie m.in. w Skale datowany na 1900 r. W 2024 r. gmina wykonała oznakowanie na

cmentarz. Obecnie teren ten jest objęty opieką Stowarzyszenia Opieki nad Zabytkami w Skale.

W 2024 r. w wyniku budowy północnej obwodnicy Krakowa odkopano cmentarz choleryczny. Pochowane tam była ofiary epidemii cholery z 1873 roku, szczątki zostały przeniesione na cmentarz w Zielonkach do mogiły zbiorowej w najstarszej części cmentarza.

Dalej z analizowanych ankiet wynika, że 5 gmin posiada opracowane programy opieki nad zabytkami, co stanowi 29% pozytywnych respondentów.

Oznacza to, że część ankietowanych korzysta z tej formy ochrony lokalnych zabytków i zabezpiecza ich trwanie w zmieniającej się rzeczywistości przestrzennej.

Źródło: Urząd Miasta i Gminy w Skale

Kolejne pytanie dotyczyło problematyki zabezpieczenia środków finansowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego na wydatki w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Poniższe zestawienie obrazuje wysokość funduszy przeznaczonych w gminach na ten cel w latach 2023 i 2024.

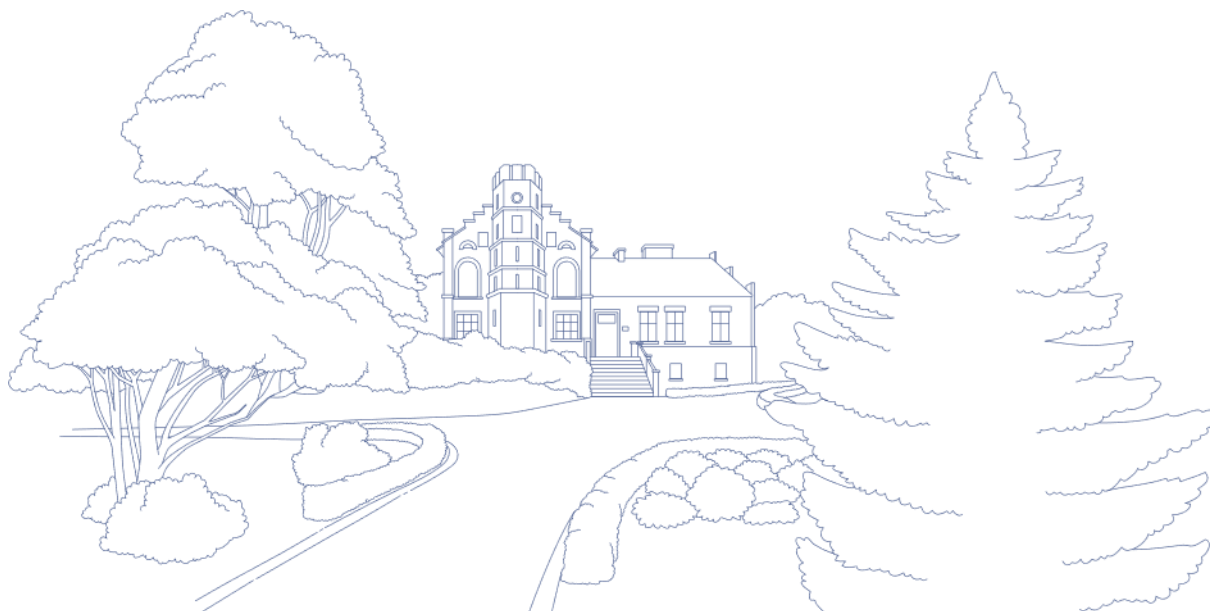
Tabela 25. Środki finansowe w budżetach gmin z terenu powiatu krakowskiego na wydatki w zakresie kultury i ochrony dziedzictwa narodowego

Lp.	Gmina	Budżet 2023 (w zł)	Budżet 2024 (w zł)
1.	Czernichów	-	-
2.	Igołomia - Wawrzeńczyce	55 850,00	153 664,00
3.	Iwanowice	85 489,11	1950 767,01
4.	Jerzmanowice - Przegonia	44 280,00	1555 978,27
5.	Kocmyrów - Luborzyca	-	-
6.	Krzeszowice	1 488 519,47	1 586 051,79
7.	Liszki	1 020 498,14	932 530,64
8.	Michałowice	482 365,00	319 975,78
9.	Mogilany	37 710,00	37 000,00
10.	Skąta	-	8 364,00
11.	Skawina	114 587,98	275 415,36
12.	Słomniki	-	91 656,49

13.	Sułoszowa	-	1134 400,00
14.	Świątniki Górne	117 416,82	33 881,00
15.	Wielka Wieś	43 287,00	32 959,99
16.	Zabierzów	159 950,00	642 580,00
17.	Zielonki	206 132,70	48 180,20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ankiet przeprowadzonych wśród jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego z terenu powiatu krakowskiego

Coraz większa świadomość i troska o dziedzictwo kulturowe powoduje zwiększenie zainteresowania podmiotów sięganiem po środki finansowe, mogące mieć zastosowanie przy remontach, renowacjach i konserwacji małopolskich zabytków. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosiło dwa terminy naboru „Ochrona zabytków”: I nabór, który trwał do 31 października 2023 r., obejmował prace realizowane w 2024 roku; II nabór, który trwał do 31 marca 2024 r., dotyczył refundacji prac wykonanych w latach 2021-2023 o dofinansowanie mogły ubiegać się m.in.: jednostki samorządu terytorialnego. Dzięki tym programom gminy większe kwoty przeznaczają na ochronę zabytków.

VII. Podsumowanie

Niniejsze opracowanie stanowi podsumowanie działań podejmowanych w latach 2023-2024 w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami z terenu Powiatu Krakowskiego. Jest to pierwsze sprawozdanie z realizacji Powiatowego programu opieki nad zabytkami na lata 2023-2026, które rozpoczyna jego czteroletni okres obowiązywania. Najistotniejszym działaniem w zakresie opieki nad zabytkami jest dbałość o zahamowanie degradacji zabytków.

Analiza danych pozyskanych od gmin pozwala stwierdzić, że problematyka opieki nad zabytkami i ochrony zabytków w powiecie krakowskim w omawianych latach miała niemałe znaczenie w podejmowanych działaniach. Wskazują na to przede wszystkim liczne środki pozyskane na renowację i zabezpieczenie zabytków, ale również podejmowane działania planistyczne i promocyjne. Nadal konieczne jest podjęcie działań zmierzających do opracowania lub aktualizacji gminnych programów opieki nad zabytkami.

Podejmowane przez Powiat, a wskazane w treści niniejszego sprawozdania, liczne i zróżnicowane działania finansowe, a także bezkosztowe, promocyjne, edukacyjne, a także te o charakterze informacyjnym, gwarantują efekt w postaci wzrostu zainteresowania kulturą regionu, a same obiekty zabytkowe, poprzez działania na rzecz poprawy ich stanu technicznego i wizualnego, tym lepiej będą dawały widoczne świadectwo bogatej historii Powiatu Krakowskiego. Przedstawione działania na rzecz zabytków są świadectwem świadomego podejścia władz powiatu do lokalnego i regionalnego dziedzictwa kulturowego i poszanowania jego znaczenia.

Wysokość dotacji na prace konserwatorskie i restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytkach znajdujących się na terenie powiatu krakowskiego udzielonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa w 2023 r. wyniosła rekordową sumę 6 264 000,00 zł w odniesieniu do ostatnich lat, suma ta objęła 14 wniosków. W 2024 r. dofinansowanie wyniosło 1 300 000,00 zł i objęło 3 wnioski.

Trend rosnący obserwowany jest co do sumy dotacji udzielonych z budżetu Województwa Małopolskiego na ochronę zabytków znajdujących się na terenie

powiatu krakowskiego, która w 2023 r. wyniosła 312 000,00 zł, zaś w 2024 r. wzrosła 460 000, 00 zł.

Powiat Krakowski wspierając liczne inicjatywy związane z kulturą, sztuką i ochroną dziedzictwa narodowego oraz podejmowaniem zadań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych i turystycznych poprzez dotacje dla organizacji pozarządowych w ramach otwartych konkursów ofert, tzw. „małych grantów” oraz patronatów Starosty Krakowskiego koncentruje się na promowaniu dziedzictwa kulturowego oraz wzmacnianiu tożsamości lokalnej. Ustala również kluczowe działania obejmujące m.in. edukację kulturalną dzieci i młodzieży, promocję twórczości artystycznej, organizację wydarzeń kulturalnych, wspieranie lokalnych produktów kulturowych oraz folkloru.

Wsparcie finansowe udzielone w ramach patronatów w roku 2023 wyniosło 33 500 zł, zaś w 2024 roku wyniosło 40 500 zł. Wsparcie finansowe Powiatu udzielone w trybie otwartego konkursu ofert w 2023 roku wyniosło 316 000 zł, natomiast rok później 370 000 zł.

W trybie „małych grantów” w 2023 roku na realizację zadań spełniających założenia Programu udzielono dotacji w wysokości 38 000 zł podczas gdy w 2024 roku na ten cel przeznaczono 26 000 zł.

W stosunku do roku 2023, w 2024 roku wzrosła ilość inicjatyw indywidualnych i społecznych wspieranych przez Powiat, a związanych z opieką nad dziedzictwem niematerialnym powiatu. W 2023 roku zrealizowano 80 zadań na łączną kwotę 387 500,00 zł, natomiast w 2024 zrealizowano 91 zadań na kwotę 436 500,00 zł.

Choć w latach 2023-2024 nie ustanowiono nowych społecznych opiekunów zabytków, powiat podejmuje działania na rzecz wzmocnienia tej funkcji. Wciąż funkcjonuje pięciu opiekunów zabytków, jednak podejmuje się działania w celu zwiększenia ich liczby, stąd w 2025 roku planowane są działania promocyjne.

Działania Powiatu Krakowskiego skutecznie wspierają także rozwój i ochronę lokalnego dziedzictwa. Wzrost liczby inicjatyw oraz ich różnorodność świadczą o dużym zaangażowaniu społeczności w pielęgnowanie tradycji i kultury regionu.

Działania ujęte w sprawozdaniu oraz kierunki działań pozostają aktualne i powinny być kontynuowane w kolejnych dwóch latach realizacji Powiatowego Programu opieki nad zabytkami na lata 2023-2026.

